

R E K E N H O F

Centrale Dienst der Vaste Uitgaven : afdeling Wedden

*Verslag van het Rekenhof
aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers*

Brussel, maart 2001

R E K E N H O F

Centrale Dienst der Vaste Uitgaven : afdeling Wedden

*Verslag van het Rekenhof
aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers*

*Verslag van het Rekenhof,
goedgekeurd in algemene vergadering
van 7 februari 2001*

Inhoud

Inleiding	5
1 Afdeling Wedden	5
2 Controledoelstellingen en voornaamste resultaten	6
3 Controlemethodologie	9
4 Antwoord van de Minister van Financiën	9
Hoofdstuk 1	
Vereffening van de wedden	10
1.1 Vereffeningscyclus	10
1.1.1 Inleiding	10
1.1.2 Stiptheid van betaling	12
1.1.3 Snelheid van verwerking van wijzigingen	12
1.1.4 Informatiedoorstroming naar de CDVU inzake wijzigingen	13
1.1.5 Inlichten van de begunstigden	15
1.1.6 Inlichten van de werkgevers	15
1.2 Juistheid en volledigheid van de wijzigingen	16
1.2.1 Inleiding	16
1.2.2 Toewijzing stamnummers en beheer van stamnummers en personeelsgegevens	17
1.2.3 Verwerking van de wijzigingen	18
1.2.4 Collectieve staten en maandelijkse afsluitverrichtingen	19
1.2.5 Statistieken en beheersinstrumenten	21
1.2.6 Interne controle en interne audit	22
Hoofdstuk 2	
Beheer van onverschuldigde bedragen en ontvangsten	26
2.1 Onverschuldigde bedragen	27
2.2 Inhoudingen van ambtswege	28
2.2.1 Afbetalingsplannen	28
2.2.2 Voorafgaande machtiging van de schuldenaar	29

2.3	Ontvangsten	31
2.3.1	Algemeen	31
2.3.2	Opvolging van de thesaurierekeningen	31

Hoofdstuk 3

CDVU in het federaal ambt

3.1	Verificatieopdrachten	34
3.1.1	Normatieve bepalingen	34
3.1.2	Vaststellingen	36
3.2	Institutionele plaats van de CDVU	38
3.2.1	Huidige stand van zaken	38
3.2.2	Vaststellingen	40
3.3	Evolutie : Copernicusplan	42

Bijlage

1	Organigram van de sector Wedden van de CDVU	45
2	Etappes van de codificatie van de bezoldiging van een personeelslid	46
3	Schematische voorstelling van de vereffening door de boekhouding	47
4	Schematische voorstelling van de stukken opgemaakt door de dienst boekhouding van de CDVU op het einde van de vereffening	48
5	Rekenplichtige van de ontvangsten van de CDVU Gedeelte recuperaties thuis	49
6	Antwoord van de Minister van Financiën (vertaling)	51

Inleiding

De wet van 10 maart 1998¹ heeft het Rekenhof belast met de controle a posteriori van de goede besteding van de rijksgelden. In het kader van de uitoefening van die bevoegdheid heeft het Rekenhof een analyse gemaakt van de werking van de afdeling Wedden van de Centrale Dienst der Vaste Uitgaven (CDVU).

De audit betrof de vereffening van de wedden van de ambtenaren van de openbare diensten uitbetaald door de CDVU, het beheer van de niet-verschuldigde betalingen, de opvolging van de ontvangsten en de interne controle op deze activiteiten, alsmede de situering van de dienst in de algemene structuur van het openbaar ambt op federaal vlak.

De CDVU werd in zijn huidige vorm opgericht door een koninklijk besluit van 13 maart 1952². Dat besluit werd genomen om de geleidelijke centralisatie mogelijk te maken van het vereffenen van alle ten laste van de Staat vallende vaste uitgaven en aldus een bestendige documentatie inzake personeel ter beschikking van de regering te stellen. De dienst maakt deel uit van de Administratie van de Thesaurie van het federaal Ministerie van Financiën³.

Dit verslag begrijpt onder *vereffening van de wedden* de verrichtingen inzake registratie, invoer en betaling, alsook de verificatieopdrachten van de CDVU. De eigenlijke berekening valt buiten het bestek van dit onderzoek.

De CDVU voert eveneens de berekening en betaling uit van de pensioenen van het statutair personeel van de Staat, de Gewesten, de Gemeenschappen en sommige parastatale instellingen. De toekenning en bepaling van het brutojaarbedrag van de rust- en overlevingspensioenen van de openbare sector berust bij de Administratie der Pensioenen van het Ministerie van Financiën. De activiteiten van die administratie vallen buiten dit onderzoek.

1 Afdeling Wedden

De verantwoordelijkheid van de CDVU voor de uitbetaling van de wedden beperkt zich tot de uitvoering van de beslissingen die de overheidswerkgevers nemen (ministeriële departementen, instellingen van openbaar nut). De dienst zet voor deze taak een honderdtal personeelsleden in. Zij maken de berekeningen, stellen de documenten en betalingsorders op, maken collectieve maandstaten op, komen de verplichtingen van de openbare diensten in hun hoedanigheid van werkgever na (van sociale en fiscale aard) en sturen het Rekenhof verantwoordingen voor de aanrekeningen.

¹ Wet tot wijziging van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof.

² Dit besluit bracht eveneens wijzigingen aan in het koninklijk besluit van 10 december 1868 houdende algemeen reglement op de rijkscomptabiliteit.

³ In dat kader moet onder vaste uitgaven begrepen worden: de wedden, vergoedingen, kinderbijslagen en pensioenen. Ter uitvoering van artikel 41 van de op 17 juli 1991 gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit wordt voor de vaste uitgaven, zoals jaarwedden, abonnementen, pensioenen, het bevel tot betaling opgemaakt door de Minister van Financiën op verzamelstaten die hem door de ministeries overgezonden worden. Deze ministeries doen aan het Rekenhof het bedrag kennen van de aanrekeningen die op elk artikel van de begroting ten gevolge van het opmaken van die staten moeten worden gedaan, en overeenkomstig die mededeling boekt het Rekenhof die uitgaven. De betalingen worden bij dit hof verantwoord vóór het sluiten van het dienstjaar.

Concreet staat de CDVU in voor de betaling van de wedden van het statutair en contractueel personeel van de federale ministeries⁴ en de talrijke instellingen van openbaar nut die onder de federale overheid ressorteren⁵. Voor de instellingen van openbaar nut en de Gemeenschappen en de Gewesten, zo die op zijn diensten een beroep doen, stoelt het optreden van de CDVU op protocolakkoorden. Die akkoorden voorzien in de betaling aan de Staat van de beheerskosten en het gebruik van thesaurierekeningen die de werkgevers stijven voor de vereffening van hun personeelsuitgaven⁶. In 1999 heeft de CDVU de wedden berekend en vereffend van meer dan 94.850 personeelsleden, een totale uitgave van ongeveer 119 miljard BEF vertegenwoordigend.

Bovendien is de CDVU belast met de betaling van achterstallen en de terugvordering van ten onrechte uitgekeerde bedragen als wijzigingen met terugwerkende kracht worden aangebracht in de gegevens die nodig zijn voor het berekenen van de wedden. De CDVU kreeg ook verschillende verificatieopdrachten voor de betaling van de eerste wedde van nieuwe ambtenaren, de toekenning van toelagen voor de uitoefening van hogere functies en de personeelssamenstelling van de ministeriële kabinetten⁷.

2 Controledoelstellingen en voornaamste resultaten

Het onderzoek had als doelstelling de beoordeling van de kwaliteit van de prestaties en van de interne-controleprocedures. Tevens werd de positie van de CDVU in de structuur van het federaal openbaar ambt nagegaan, in het licht van diens uitvoerings-, verificatie- en informatieopdrachten.

*Kwaliteit van de prestaties en van de interne-controleprocedures*⁸

De belangrijkste vragen die in het kader van de audit werden gesteld over de kwaliteit van de prestaties en de interne-controleprocedures (in termen van pertinentie en toereikendheid) hebben betrekking op volgende aspecten :

- de snelheid (bij nieuwe aanwervingen) en de stiptheid van de betaling, alsmede de registratie van de wijzigingen die tijdens het loopbaanverloop optreden ;
- het beheersen van de talrijke risico's, in termen van volledigheid, juistheid en integriteit, die inherent zijn aan het registreren van de personen wier wedden moeten worden betaald en van de parameters voor het berekenen van hun wedden ;
- het uitvoeren van de verificatie- en informatieopdrachten waarmee de CDVU werd belast krachtens diverse bepalingen betreffende het fede-

⁴ Uitgezonderd voor Landsverdediging. Tot 1 december 1999 vormde de Rijkswacht eveneens een uitzondering op deze regeling.

⁵ Bij wijze van overgangsmaatregel is de CDVU ook opgetreden voor de vereffening van de wedden van het personeel van de Gemeenschappen en de Gewesten. De dienst doet dat nog steeds voor de weddenberekening van de Vlaamse Gemeenschap.

⁶ Zie punt 2.3.2 inzake de opvolging van die thesaurierekeningen.

⁷ Zie punt 3.1 over de verificatieopdrachten.

⁸ De noties interne controle en interne audit worden omschreven in punt 1.2.6, p. 22.

- raal openbaar ambt ;
- de coherentie van het toegepaste systeem voor het opstellen, verifiëren en goedkeuren van de collectieve maandstaten ;
 - de integriteit van de betalingsorders⁹ ;
 - het systeem voor de invordering van onverschuldigde bedragen en andere ontvangsten door de CDVU (machtigingen, normen en procedures) ;
 - het uitvoeren van een interne-auditfunctie.

De antwoorden op die vragen geven een verdeeld beeld. Vastgesteld werd dat de betaling stipt verloopt en dat de CDVU de informatie die zij krijgt snel behandelt. Voorts bestaan voldoende waarborgen voor de integriteit van de betalingsorders. De talrijke vereffeningen en terugvorderingen met terugwerkende kracht waartoe de CDVU moet overgaan, zijn voornamelijk een gevolg van de laattijdige melding door de werkgevers van wijzigingen in de toestand van de personeelsleden.

De audit beoordeelde de boekhouding van de vastgestelde rechten, waar die wordt gevoerd, en de opvolging van de ontvangsten als zeer goed. Niet alle vastgestelde rechten worden echter toevertrouwd aan de gewone vaste rekenplichtige van de dienst. Weddenterugvorderingen bij personeelsleden in actieve dienst krijgen immers geen boeking als vastgestelde rechten. De personeelsleden die instaan voor de codering van de berekeningsgegevens voeren de terugvorderingen uit middels afhoudingen van ambtswege.

De risicobeheersing vertoont gebreken. De personeelsleden van de wijzigingsbureaus lezen, interpreteren en coderen de parameters voor de berekening van de wedden en voeren ze in. Diezelfde personeelsleden regelen bovendien de modaliteiten voor de aanzuivering van de onverschuldigde bedragen door afhouding van ambtswege. In de meeste gevallen controleren de personeelsleden aldus hun eigen werkzaamheden. Dit sluit het risico op interpretatie-, codeer- en invoerfouten, vergetelheden of zelfs bedrog niet uit. De interne-controleprocedures zijn aldus onvoldoende of zelfs onbestaand.

Het onderzoek van de thesaurierekeningen geopend voor de instellingen van openbaar nut voor wie wedden worden vereffend, heeft aangetoond dat telkens bepaalde negatieve saldi opduiken. Voor alle rekeningen samen bedroeg het globale negatieve saldo op 1 januari 1999 en op 1 januari 2000 respectievelijk ongeveer 3 miljard en 3,9 miljard BEF.

De ondoorzichtigheid van de boekhoudstukken en collectieve staten verhoogt nog de complexiteit van het weddenbeheer voor de ongeveer 100.000 personen, die loopbanen hebben waarin zich talrijke wijzigingen kunnen voordoen. De goedkeuring van deze stukken steunt op gewone coherentiecontroles. De beperkingen van de gebruikte informaticatoepassingen vergen bovendien diverse manuele ingrepen om de overeenstemming tussen het totaal van de aangerekende bedragen en het totaal van de betalingen te waarborgen.

⁹ Hieronder wordt verstaan een onderzoek van de wijzigingen die kunnen ontstaan tussen het afsluiten van de registraties, het goedkeuren van de betalingsorders en de mededeling ervan ter uitvoering.

De toewijzing van de programmatoegangen¹⁰ en de geringe leesbaarheid van de informaticatoepassingen kunnen de risico's vergroten. Doorgaans blijven de mogelijkheden van de informaticatoepassingen onderbenut. De beschikbare statistieken en beheersinstrumenten vertonen zelfs lacunes, zodat het niet mogelijk is zich een oordeel te vormen over de kwaliteit van de prestaties, noch van hun volledigheid of juistheid.

De informatie beschikbaar bij de CDVU biedt de dienst, alsook de personeelsdiensten van de departementen en instellingen van openbaar nut en het Ministerie van Ambtenarenzaken tal van beheermogelijkheden. Tot op heden vond echter geen enkele vorm van interne audit in de afdeling Wedden van de CDVU plaats.

De leidende ambtenaren van de CDVU hebben de voorbije jaren initiatieven genomen om de kwaliteit van de prestaties op te voeren en klantgericht te werken, maar die inspanningen kunnen en moeten worden voortgezet en geïntensiveerd. Zo is het mogelijk de bestaande lacunes weg te werken door de ontwikkeling van een interne-controlecultuur, door de dienst op meer coherente wijze te organiseren en door de aangewende informatica-toepassingen te herdefiniëren. Hiervoor zou kunnen worden gewerkt vanuit een geïntegreerd schema voor de gehele vereffeningcyclus, dat geen manuele ingrepen meer nodig maakt voor de afsluiting van de maandelijkse verrichtingen.

Plaats van de CDVU in het federaal openbaar ambt

De belangrijkste vragen die in het kader van de audit werden gesteld over de plaats die de CDVU inneemt in de structuur van het federaal openbaar ambt, hadden betrekking op de uitvoering van de verificatieopdrachten die aan de dienst zijn toevertrouwd, op de relaties die hij onderhoudt met de andere actoren van het federaal openbaar ambt en op zijn aanhechting bij het Ministerie van Financiën.

De CDVU heeft niet alle verificatieopdrachten uitgevoerd. Zo heeft de dienst moedwillig verzaakt aan de verplichting tot informatieverstrekking ingeval gebreken opduiken bij de eerste betaling van nieuwe ambtenaren. In het bijzondere geval van het personeel van het Ministerie van Financiën bevindt de CDVU zich zelfs in een positie die het hem niet mogelijk maakt die wettelijke opdracht materieel uit te voeren.

Tijdens de audit is gebleken dat de CDVU naar voren treedt als een structureel geïsoleerde dienst. De functionele betrekkingen met de personeelsdiensten van de openbare werkgevers en andere actoren van het federaal openbaar ambt, verlopen voornamelijk occasioneel en op vrijwillige basis.

De moeilijkheid die de CDVU ondervindt bij het verzoenen van zijn uitvoeringsopdracht (berekenen en betalen van de wedden) met zijn controleopdrachten, moet vooral worden gesitueerd in de algemene context van het federaal openbaar ambt. De audit heeft inderdaad aangetoond dat de controlefunctie in het federaal openbaar ambt gebrekkig verloopt. Zo bestaat er geen aangepast instrumentarium om na te gaan of de statutaire regelgeving correct en op eenvormige wijze wordt toegepast in de verscheidene departementen en of de informatie die op de CDVU toekomt een getrouwe

¹⁰ Zie punt 1.2.6.

weergave vormt van de materiële elementen opgenomen in het individuele dossier van de bezoldigde personen.

Er zijn weinig elementen voorhanden die kunnen rechtvaardigen dat de CDVU ressorteert onder het Ministerie van Financiën. Met de bovenstaande vaststellingen, brengt dit het Rekenhof ertoe aan te bevelen de dienst te integreren in een horizontale structuur die alle centrale actoren van het federaal openbaar ambt groepeerd (Vast Wervingssecretariaat (Selor), de Dienst van Algemeen Bestuur, de Administratieve Gezondheidsdienst,...). Een dergelijke structuur zou op het vlak van het human-resourcesbeheer en interne audit een meerwaarde opleveren.

3 Controlemethodologie

Het Rekenhof kondigde de audit aan op 16 en 17 juni 1999 aan de Minister van Financiën en aan de directeur van de dienst Algemene Comptabiliteit van de Administratie van de Thesaurie. Het rondde de controlewerkzaamheden op 22 februari 2000 af met de opmaak van een eerste balans met de leidende ambtenaren van de dienst. Op 8 september 2000 stelde het een voorlopig verslag op, dat aanleiding gaf tot een tegensprekelijk debat met de leidende ambtenaren van de CDVU. Voor de audit hanteerde het Rekenhof de volgende technieken : interviews, het opstellen van doorstromingsdiagrammen, doorstromingstests en steekproefsgewijze dossiercontrole.

Voor alle betrokken ministeries onderzocht het Rekenhof de kwaliteit van de prestaties (in termen van punctualiteit, juistheid en volledigheid) op grond van een aselechte steekproef uit de codificaties die de CDVU ontving in de loop van 1998 en in het eerste semester van 1999.

Het Rekenhof beoordeelde de uitvoering door de CDVU van de hem toevertrouwde controleopdrachten aan de hand van een exhaustief onderzoek van de staten van de wijzigingen goedgekeurd in de loop van het eerste kwartaal van 1999.

Het Rekenhof kon rekenen op de beschikbaarheid en volle medewerking van de personeelsleden van de CDVU. Onmiddellijk na de aankondiging van de audit, deelden de leidende ambtenaren mee dat verscheidene onderzoeksvragen ook hun bekommernis weerspiegelden, inzonderheid de vragen over het statuut, de positionering van de dienst en zijn potentiële bijdrage tot het management van de overheidsdiensten. De tijd en energie die de betrokkenen besteedden aan het beantwoorden van de vragen, bleken een nuttige investering voor hun dienst te zijn, getuige de diverse maatregelen die de CDVU nam in de loop van de auditperiode.

4 Antwoord van de Minister van Financiën

Het auditverslag ging op 8 november 2000 naar de Minister van Financiën. Bij dienstbrief van 21 december 2000, als bijlage bij dit verslag gevoegd, stemde de minister in met de opmerkingen van zijn administratie, waarmee dit verslag rekening heeft gehouden.

Wat de plaats van de CDVU in het institutionele kader betreft, had het Rekenhof het wenselijk geacht ook het standpunt van de Minister van Ambtenarenzaken te kennen, die toch in de eerste plaats baat heeft bij de rapportaanbevelingen.

De Minister van Financiën verwees dienaangaande naar de beslissing van de Ministerraad van 10 november 2000, die, op voorstel van de Minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de Openbare Besturen, de nieuwe organogrammen voor de federale administratie goedkeurde (Copernicusplan). Deze organogrammen houden de uitbetaling van de wedden binnen het federaal openbaar ambt binnen de Administratie van de Thesaurie gecentraliseerd (zie punt 3.4).

De minister wijst er tot slot op dat de Administratie van de Thesaurie vanaf 1 oktober 2000 over een cel interne audit zou beschikken. Deze informatie kwam in het verslag ingevolge het tegensprekelijk debat met de administratie¹¹.

Hoofdstuk 1

Vereffening van de wedden

1.1 Vereffeningscyclus

1.1.1 Inleiding

De ambtenaren die worden betaald via de CDVU¹² moeten over hun wedde kunnen beschikken, op hun financiële rekening of via een postassignatie, na vervallen termijn, op de laatste werkdag van de maand¹³. De cyclus van de verrichtingen is georganiseerd op basis van die maandelijkse resultaatsverbintenis.

Minstens iedere maand brengen de openbare werkgevers de CDVU op de hoogte van de wijzigingen (mutaties) in de identiteit van de te bezoldigen ambtenaren of in de parameters voor de berekening van hun wedde. Die staten van de wijzigingen die door de werkgevers worden goedgekeurd, zijn berekenings- en vereffeningsoorders die de personeelsleden van de wijzigingsbureaus van de directie Uitvoering van de CDVU¹⁴ coderen en invoeren. Die codering maakt het mogelijk de maandelijkse geïnformatiseerde berekening van de wedden te genereren en aan te passen.

De directie Uitvoering (76 personeelsleden) omvat een tiental coderingsbureaus, georganiseerd per departement waarvoor zij de bezoldigingen vereffenen. De directie omvat ook een gespecialiseerde dienst voor de kinderbijslag en een dienst belast met de eerste briefwisseling voor de terugvordering van onverschuldigde bedragen bij personen die niet meer door de CDVU worden bezoldigd¹⁵.

¹¹ Zie voetnoot 39.

¹² Zie het organigram van de sector Wedden van de CDVU in bijlage.

¹³ Uitzondering hierop vormen de wedde van december (die de eerste werkdag van de volgende maand wordt vereffend), de eindejaarstoelage en het vakantiegeld.

¹⁴ Met uitzondering van de rijkswacht, waarvan de diensten zelf de codeer- en invoerverrichtingen uitvoeren, en van de Vlaamse Gemeenschap, die enkel de berekeningsprogramma's van de CDVU gebruikt.

¹⁵ De bijlage stelt de etappes van de codificatie van de bezoldiging van een personeelslid voor.

De netto maandbezoldiging en de bijhorende sociale en fiscale bijdragen vormen de zogenaamde *normale vereffening*, terwijl de weddenwijzigingen met terugwerkende kracht (onverschuldigde bedragen, achterstellen) de zogenaamde *bijzondere vereffening* vormen. Beide vereffeningen vinden echter in één ordonnanciering plaats, met uitzondering van de maand december (twee afzonderlijke betalingen).

Omstreeks de 20e van elke maand wordt de registratie van de wijzigingen afgesloten en worden de wedden berekend. Aldus beschikken de diensten die de collectieve berekenings-, verificatie- en afsluitingsverrichtingen uitvoeren, over vijf werkdagen. Vervolgens keurt een leidend ambtenaar van de directie Boekhouding de betalingsorders goed. Deze orders gaan dan op magneetband langs de centraliserende rekenplichtige naar de Postcheque.

Voor de federale ministeriële departementen worden de uitgaven met ordonnanties van vaste uitgaven, die a posteriori aan het Rekenhof worden bezorgd, rechtstreeks aangerekend op de begrotingsbasisallocaties. In de andere gevallen worden ze aangerekend ten laste van de orderekeningen van de thesaurie, die per betrokken dienst zijn geopend.

Voor de directie Boekhouding voert de afsluitings- en vereffeningverrichtingen uit. Deze directie telt 16 personen en heeft als voornaamste taken :

- de vereffening en ordonnanciering van de wedden ;
- het beheer van de trimestriële RSZ-aangiften en van de stortingen van de bijdragen (inclusief het beheer van de vragen tot rechtzetting van voorgaande trimesters, de berichten van rechtzetting van de RSZ die eruit voortvloeien en de boekhoudkundige toestand voor elke inschrijving) ;
- het beheer van de jaarlijkse aangiften van de pensioenbijdragen en van de maandelijkse stortingen van de pensioenbijdragen aan het Fonds voor Overlevingspensioenen (statutaire ambtenaren) ;
- het beheer van de jaarlijkse fiscale rekening, de maandelijkse aangiften en de maandelijkse stortingen van bedrijfsvoorheffing ;
- het beheer van de orderekeningen van de Thesaurie voor de parastatale instellingen, de gesubsidieerde contractuele personeelsleden met premie en de fondsen voor de sociale zekerheidsbijdragen en de voorheffing (maandelijkse toestanden van de ontvangsten, uitgaven en saldi) ;
- de vaststelling van de beheerskosten van de CDVU op basis van de personeelskosten en de kosten voor informaticamiddelen ;
- de vereffening en ordonnanciering van dringende betalingen ;
- het beheer van de ontvangsten van de CDVU die in een rekening van rekenplichtige worden geregistreerd ;
- de vaststelling van de planning van de datums voor de verschillende vereffeningen en de mededeling van die informatie aan de centraliserende rekenplichtige bij de Postcheque en aan de ordonnateurs.

De sector Wedden van de CDVU omvat eveneens een directie Ontwikkeling en een directie Vorming en Documentatie. Zij bestaan uit 13 personeelsle-

den en staan thans onder de verantwoordelijkheid van een zelfde ambtenaar. Zij oefenen de volgende activiteiten uit :

- systeemanalyses en relaties met het Centrum voor Informatieverwerking (informaticadienst van de thesaurie)¹⁶ ;
- de opvolging van de reglementering ;
- het bijhouden van de documentatie en de organisatie van interne en externe opleidingen ;
- het beheer van de informaticoegangen ;
- de toekenning van nieuwe stamnummers ;
- het beheer van de inkomende en uitgaande stukken (papieren post en magneetdragers) ;
- de uitvoering van bepaalde controles.

1.1.2 Stiptheid van betaling

Tot op heden respecteerde de CDVU de maandelijkse vervaltermijnen voor de vereffende bezoldigingen, zowel bij repetitieve vereffeningen als bij wijzigingen die tijdig in de maandelijkse kalender van de invoer toekwamen. Vertragingen die zich kunnen voordoen bij de invoer van een nieuwe bezoldiging zijn thans te wijten aan de termijnen die de werkgevers nodig hebben om de informatie mee te delen aan de CDVU (zie punt 1.1.4). De mogelijkheid bestaat een voorschot op een bezoldiging te vereffenen langs een niet-geautomatiseerde procedure, bijvoorbeeld voor nieuw aangeworven personeelsleden voor wie de informatie niet kon worden meegedeeld binnen de termijnen nodig voor een tijdige weddenvereffening.

De CDVU voert zijn belangrijkste opdracht, met name de betaling van de personeelsleden van wie hij de bezoldiging moet vereffenen, stipt uit.

1.1.3 Snelheid van verwerking van wijzigingen

Metingen tijdens de audit toonden aan dat de termijn voor de verwerking van de staten van de wijzigingen, die de instructies van de werkgevers omvatten, zeven werkdagen bedraagt voor de ministeriële departementen en de instellingen van openbaar nut¹⁷, met uitzondering van het Ministerie van Financiën, waarvoor die termijn tien werkdagen bedraagt. Die termijnen werden berekend vanaf de datum van goedkeuring door de bevoegde ordonnateurs (personeelsdiensten van de werkgevers) tot de datum van invoering van de wijzigingen bij de CDVU.

¹⁶ Het CIV is belast met het schrijven, onderhouden en beheren van alle informaticatoepassingen die noodzakelijk zijn voor de werking van de CDVU op basis van de informatie verstrekt door de directie Ontwikkeling. Het is behalve met de berekening van de wedden met het informaticasysteem, eveneens belast met de aanmaak van computerlijsten, magneetbanden voor de betaling, enz.

¹⁷ Deze termijn houdt geen rekening met staat van de wijzigingen nr. 18 van 17 september 1998 in verband met het Belgisch Staatsblad, ingevoerd op 2 februari 1999, d.w.z. een termijn van 158 dagen.

De wijzigingen worden dus snel uitgevoerd, d.w.z. binnen een termijn die geen vertragingen in de vereffening van de wedden veroorzaakt¹⁸. Bij hun ontvangst zijn de staten van de wijzigingen echter niet gedateerd en dragen ze geen inventarisnummer. Die registratie bij ontvangst is nochtans van essentieel belang in termen van exhaustiviteit van de prestaties en van het beheer. Hieruit vloeit voort dat geen instrumenten bestaan om de invoer op te volgen, wat getuigt van een onvoldoende bekommernis om de prestaties in de verschillende bureaus.

1.1.4 Informatiedoorstroming naar de CDVU inzake wijzigingen

Het gebeurt vaak dat de CDVU met ettelijke weken of zelfs maanden vertraging op de hoogte wordt gebracht van de wijzigingen in de loopbaan van een personeelslid. De Minister van Financiën stelde in dit verband : *als de gebeurtenis in kwestie een vermindering of een stopzetting van de betaling van de bezoldiging tot gevolg zou hebben, hebben de vertragingen in kwestie onvermijdelijk onterechte betalingen tot gevolg. Wat de tussenkomst van de CDVU betreft, zijn er geen andere oorzaken die tot onverschuldigde betalingen leiden behoudens de heel beperkte gevallen van materiële fouten*¹⁹. Zo werden ziekteverloven vaak verschillende weken of zelfs maanden na de betrokken periode meegedeeld, zodat een onverschuldigd bedrag moet worden teruggevorderd. Het gebeurt ook dat weddenachterstallen moeten worden gestort.

Dergelijke vertragingen bij het doorsturen van mededelingen duiken ook op bij het verstrijken van de tewerkstellingsperiode van contractuele personeelsleden. Daar de verjaringstermijn in dat geval twaalf maand bedraagt, vergt dit een snelle terugvordering van de gestorte, onverschuldigde bedragen²⁰.

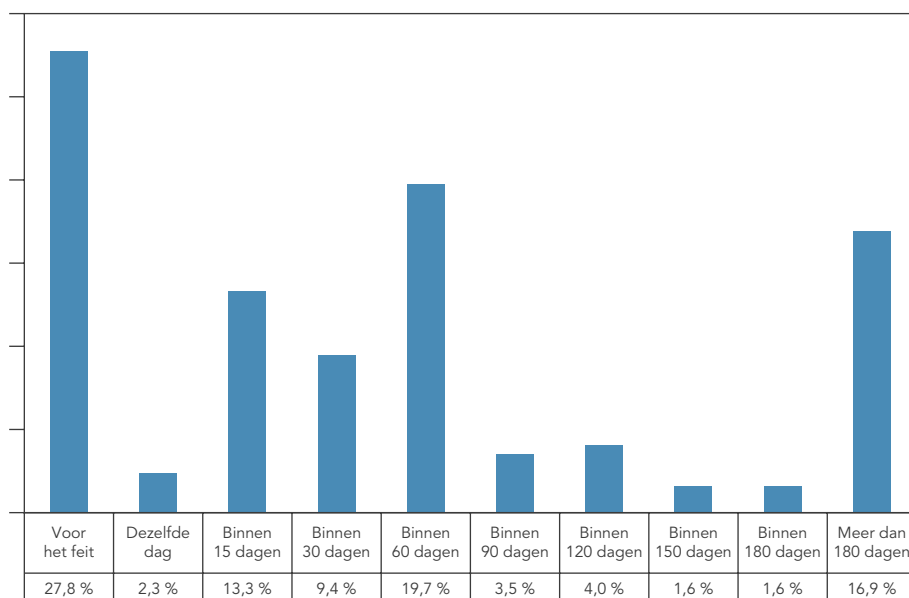
¹⁸ Tijdens het tegensprekelijk debat heeft de administratie erop gewezen dat één van de criteria (namelijk werkritme) in de functiebeschrijving van de ambtenaren belast met de wijzigingen, waarop hun beoordeling is gesteund, ook heeft voor het respecteren van de betalingscyclus en de flexibiliteit van de ambtenaar om wijzigingen uit te voeren in moeilijke omstandigheden.

¹⁹ Antwoord van de Minister van Financiën op een vraag van 2 juli 1991, Kamer van Volksvertegenwoordigers, GZ 1990-1991, Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 170, p. 14.556-14.557. Zie eveneens het antwoord op een vraag van 13 juni 1991, Kamer van Volksvertegenwoordigers, GZ 1990-1991, Bull. van Vragen en Antwoorden nr. 166, p. 14.227-14.228.

²⁰ Krachtens artikel 15 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten verjaren de rechtsovereenkomsten die uit de overeenkomst ontstaan, één jaar na het eindigen van deze overeenkomst of vijf jaar na het feit waaruit de vordering is ontstaan, zonder dat deze termijn één jaar na het eindigen van deze overeenkomst mag overschrijden.

Een steekproef van 1.048 wijzigingen, aselect gekozen uit de staten die in 1998 en in het eerste semester van 1999 aan de CDVU werden meege-
deeld, illustreert de vertraagde mededeling van de wijzigingen in de para-
meters voor de berekening van de wedden door de departementen.

**Aantal kalenderdagen tussen de wijziging van een berekeningsparameter en
de mededeling van de informatie aan de CDVU (in procent van de steekproef)**

Gelet op de tijd die nodig is om de berekeningen en de betalingen uit te voeren, bedraagt de nuttige termijn om met de wijzigingen rekening te kunnen houden zonder dat dit achterstallen of onverschuldigde bedragen meebrengt, 15 dagen na de gebeurtenis. De steekproef wees uit dat maar 43,3 % van de wijzigingen binnen die nuttige periode aan de CDVU werd meege-
deeld. In nagenoeg een vierde van de gevallen werd de staat van de wijzi-
gingen na 90 dagen overgezonden.

Die vaststellingen moeten worden genuanceerd naargelang de betrokken departementen. Zo bedroeg de gemiddelde verzendingstermijn voor het Ministerie van Financiën 82 dagen, terwijl hij meer dan 100 dagen bedroeg voor de Ministeries van Landbouw (115), Economische Zaken (148) en Sociale Zaken (165), en zelfs nog veel meer voor het Ministerie van Justitie, sector magistratuur (636). Die vaststelling geldt ook voor bepaalde instellingen van openbaar nut : de gemiddelde verzendingstermijn bedroeg bv. 127 dagen voor de Regie der Gebouwen. Andere instellingen leggen de inlichtingen daarentegen binnen de nuttige termijn over, onder meer de diensten van de Eerste Minister (8), het personeel van de hoven en rechtbanken (13) en de Ministeries van Verkeer en Infrastructuur (14) en van Binnenlandse Zaken (15).

De laattijdige mededeling aan de CDVU van een gebeurtenis die leidt tot een wijziging in de berekening van de wedde, leidt tot een hogere werkbe-
lasting (terugvordering van de onverschuldigde bedragen en vereffening van achterstallen) en creëert een groter risico. De vastgestelde rechten en talrijke rechtzettingen inzake fiscale en sociale aangelegenheden worden immers niet-exhaustief in aanmerking genomen.

Het Rekenhof stelt voor de departementen en instellingen van openbaar nut een bijzondere inspanning te vragen om de verzending van de informatie te versnellen, teneinde het aantal onverschuldigde betalingen en achterstallen drastisch te verminderen.

1.1.5 Inlichten van de begunstigen

De personeelsleden die langs de CDVU worden bezoldigd, ontvangen een weddenfiche bij hun eerste bezoldiging en bij elke latere wijziging van hun gegevens. De personeelsleden worden eveneens geïnformeerd over het bedrag en de redenen van de afhoudingen van ambtswege op de betalingen die aan hen verschuldigd zijn (zie punt 2.1). Bij de betaling van achterstallen daarentegen verstrekt de CDVU maar summier informatie²¹.

Sinds 1994 worden inspanningen geleverd om de fiches transparanter te maken : zij vermelden nu nuttige referenties over de personeelsdienst van het personeelslid en de dossierbeheerder bij de CDVU²². In juni 1998 werden deze inspanningen voortgezet en uitgediept met de verspreiding van de brochure *Wat staat er op mijn weddenfiche*, gerealiseerd in samenwerking met het Bureau voor de Leesbaarheid van het Opleidingsinstituut van de Federale Overheid²³.

Deze initiatieven zijn naar de geest van het Handvest van de Gebruiker van de Openbare Diensten²⁴ en hebben tot doel alle betrokkenen in staat te stellen de informatie over hun bezoldiging te begrijpen.

De begunstigen worden correct geïnformeerd naar aanleiding van de uitbetaling van hun eerste wedde of een wijziging in de gegevens over hun toestand, alsook in geval van de terugvordering van een niet verschuldigd bedrag.

1.1.6 Inlichten van de werkgevers

De CDVU brengt de *instellingen van openbaar nut*, waarvoor hij zijn diensten verleent krachtens een overeenkomst en waarvoor een vergoeding aan de Schatkist wordt gestort, maandelijks op de hoogte van de voor elk personeelslid berekende wedde en de gedetailleerde uitsplitsing van de sommen afgenomen van de voor hen geopende thesaurierekening. De *ministeriële departementen* ontvangen maandelijks staten over de per basisallocatie uitgevoerde aanrekeningen, alsook over de nieuwe wijzigingen en de afhoudingen uitgevoerd tijdens de maand. Deze informatie is eveneens beschikbaar op elektronische drager. Op verzoek van bepaalde werkgevers kan de CDVU punctuele staten verstrekken of de gegevens van de gebruikelijke staten verwerken in ACCESS-formaat.

Doorgaans ontlokt deze informatie de ministeriële departementen weinig reactie (hun vaste uitgaven worden rechtstreeks aangerekend). De instellingen van openbaar nut besteden er daarentegen meer aandacht aan, meer

²¹ Tijdens het tegensprekelijk debat heeft de administratie erop gewezen dat een meer gedetailleerde fiche wordt uitgewerkt.

²² Het gaat om een toepassing van circulaire nr. 360 van 28 april 1992 over de transparantie en de toegankelijkheid van de administratie.

²³ Opgericht ter uitvoering van circulaire nr. 360, vermeld in voetnoot 22.

²⁴ Gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 22 januari 1993.

in het bijzonder met het oog op een correcte registratie van de betrokken bedragen in hun boekhouding.

Met uitzondering van de herwerkingen in een meer gebruikersvriendelijke vorm, zijn de voor de werkgevers bestemde staten moeilijk toegankelijk wat leesbaarheid en transparantie betreft (zie punt 1.2.4).

In ieder geval zijn de reacties van de verschillende werkgevers op de hun toegezonden informatie thans niet dienstig als een middel om de CDVU-verrichtingen te controleren.

De ministeriële departementen worden maandelijks ook op de hoogte gebracht van de mate waarin de kredieten ter dekking van de vereffende wedden worden aangewend, evenals van de risico's op overschrijdingen die uit de vereffeningen kunnen voortvloeien.

De CDVU vraagt de departementen jaarlijks per basisallocatie de wijzigingen in de structuur van hun begroting mee te delen. Overdrachten van diensten of schrappingen van basisallocaties kunnen immers voor problemen zorgen bij de vereffening van achterstallen. Die worden immers aangerekend ten laste van de basisallocatie van de referentiewedde, die sedertdien geschrapt kan zijn. De budgettaire richtlijnen zouden een structurele oplossing kunnen bieden door te voorzien in een transcodering voor een basisallocatie wordt geschrapt ten laste waarvan vaste uitgaven kunnen worden aangerekend. In concreto zouden overgangsbepalingen moeten preciseren ten laste van welke basisallocaties uitgaven van geschrapte basisallocaties kunnen worden aangerekend.

De departementen ontvangen maandelijks staten over de aanrekeningen per basisallocatie en de nieuwe wijzigingen en de inhoudingen van de maand. De instellingen van openbaar nut worden maandelijks op de hoogte gebracht van de voor elk personeelslid berekende wedde en de gedetailleerde uitsplitsing van de bedragen afgehouden van hun thesaurierekening. De aan de werkgevers overgezonden staten zijn echter moeilijk leesbaar en niet erg transparant.

1.2 Juistheid en volledigheid van de wijzigingen

1.2.1 Inleiding

Op structureel vlak omvat de vereffeningscyclus tal van risico's op fouten inherent aan de aard van de verrichtingen, de toegangen en de toepassingen inzake informatica, alsook aan de organisatie van de dienst zelf. Voor de beoordeling van die risico's dient de verantwoordelijkheid van de CDVU correct te worden afgebakend. De vereffening van de bezoldigingen is immers gebaseerd op door de werkgevers opgemaakte verzamelstaten. De CDVU werkt dus op basis van secundaire gegevens (het primaire gegeven is het individuele dossier van de bezoldigde personen)²⁵.

²⁵ Daar het dossier van een personeelslid een primaire gegevensbron is, zijn de overgezonden staten secundaire bronnen op grond waarvan een verwerking gebeurt bij de CDVU (decoderen – codificatie CDVU – invoeren), terwijl de berekening en de vereffening van de wedde kunnen worden beschouwd als de vierde en vijfde etappe van de bezoldiging van een ambtenaar.

De risico's inherent aan de door de CDVU uitgevoerde verrichtingen moeten zo worden beheerd dat :

- de te bezoldigen personeelsleden correct worden geïdentificeerd ;
- alle ontvangen staten en alle wijzigingen die ze bevatten, snel worden verwerkt ;
- de wijzigingen juist worden geregistreerd, wat veronderstelt dat zij correct worden geïnterpreteerd, gecodeerd en ingevoerd ;
- de vereffende sommen effectief verschuldigd zijn, d.w.z. gedekt door een order goedgekeurd door een ordonnateur die gemachtigd is de kredieten vast te leggen ten laste waarvan ze worden aangerekend ;
- de individuele betalingsopdrachten in overeenstemming zijn met de berekening en hun volledigheid wordt gewaarborgd ;
- de terug te vorderen (onverschuldigde) sommen effectief worden ingevorderd.

Over het algemeen kunnen de ontoereikende interne-controleprocedures geen redelijke zekerheid bieden over de exhaustiviteit, juistheid en volledigheid van de wijzigingen. Dat de opeenvolgende wijzigingen die kunnen worden geregistreerd vóór de maandelijkse afsluiting van de gegevensinvoer, niet in de historische gegevens beschikbaar zijn, illustreert deze vaststelling. De huidige embryonale interne-controlestructuur identificeert het personeelslid dat een wijziging heeft ingevoerd langs zijn rijksregisternummer. Als in de loop van een zelfde maand verschillende opeenvolgende wijzigingen plaatvonden, blijft alleen een spoor van het laatste personeelslid dat een wijziging uitvoerde. Daar de interne-controleprocedure het niet mogelijk maakt na te gaan wie bij de eerste tussenkomsten een vergissing beging of bedrog pleegde, is zij ondoeltreffend.

De onderstaande paragrafen overzien de voornaamste risicogebieden die het Rekenhof bij zijn analyse van de werking van de CDVU identificeerde. Hoofdstuk 2 behandelt de risico's die specifiek zijn voor de terugvordering van de onverschuldigde bedragen.

1.2.2 Toewijzing stamnummers en beheer van stamnummers en personeelsgegevens

Met toepassing van artikel 87 van het koninklijk besluit van 10 december 1868 houdende algemeen reglement van de rijkscomptabiliteit kan een stamnummer bestemd voor de identificatie van de begunstigden van door de CDVU uitgevoerde betalingen worden aangebracht op de assignatiebordderellen en worden overgenomen op de betalingstitels. Die stamnummers worden, op verzoek van de departementen, toegekend aan de personeelsleden die voor het eerst een bezoldiging krijgen. De toekenning van een stamnummer, dat verschilt van het rijksregisternummer en er los van staat, gebeurt door de directies Ontwikkeling en Vorming en Documentatie van de CDVU.

Hoewel toegekende stamnummers niet kunnen worden gewijzigd, tonen de modaliteiten voor de toekenning en het beheer van de eigen CDVU-nummers aan dat onvoldoende werd nagedacht over het risico en dat de interne-controleprocedures niet waterdicht zijn. Zo kan de dienst in de praktijk aan een zelfde personeelslid verschillende stamnummers toekennen. Een

tot voor kort in een ministerieel kabinet gedetacheerd personeelslid kreeg bijvoorbeeld een ander stamnummer toegekend. Sedert november 1999 kan een nieuw systeem verschillende contracten voor een zelfde personeelslid beheeren en volstaat in theorie dus één stamnummer. Technisch blijft het niettemin mogelijk verschillende stamnummers toe te wijzen aan een zelfde personeelslid. Het hangt dus van de personeelsleden belast met de toekenning van de stamnummers af, of slechts één stamnummer wordt toegekend.

Door het ontbreken van een procedure voor de opvolging en controle van het beheer van de stamnummers en de personeelsgegevens, ontbreekt daarenboven elke waarborg dat de stamnummers van gepensioneerde of overleden personeelsleden, of van personeelsleden die het openbaar ambt hebben verlaten, niet meer kunnen worden gebruikt. De gegevensbank wordt niet regelmatig bijgewerkt, enkel sporadisch langs het CIV. In concreto kan een personeelslid met toegang tot het programma een stamnummer gebruiken dat gedesactiveerd had moeten zijn, en de gegevens ervan wijzigen.

Bovendien is er een ruime toegang tot het register van de stamnummers en de personeelsgegevens, dat de referenties van de begunstigden bevat, met inbegrip van de gegevens over de uitvoering van de betalingen. Alle met de wijzigingen belaste personeelsleden en personen met een hogere toegangscode, kunnen in de bestanden werken en gegevens wijzigen zonder verificatie of goedkeuring.

De bovengenoemde belangrijke risico's kunnen tot fouten of verduisteringen leiden.

De toekenning van een eigen stamnummer van de CDVU biedt minder waarborgen dan het gebruik van het rijksregisternummer of een uniek nummer dat zou worden samengesteld op basis van dat rijksregisternummer en een algoritme. In elk geval formuleert het Rekenhof de aanbeveling op een hoog hiërarchisch niveau procedures in te stellen voor de validering en interne controle van de toekenning en het beheer van stamnummers en personeelsgegevens.

1.2.3 Verwerking van de wijzigingen

De CDVU dateert noch registreert de opgaven van de wijzigingen die bij hem toekomen bij hun ontvangst. Er bestaat bijgevolg geen middel om te garanderen dat alle ontvangen opgaven op exhaustieve wijze en binnen een redelijke termijn worden verwerkt. De auditsteekproef wees uit dat een vergeten opgave van wijzigingen pas 158 dagen na de mededeling ervan aan de CDVU werd ingevoerd²⁶.

Het aantal personen waarop een opgave betrekking heeft wordt overigens niet noodzakelijk gepreciseerd door de werkgevers en de CDVU organiseert geen structurele opvolging van de exhaustieve verwerking van de in een opgave vermelde wijzigingen.

Elk van de personeelsleden van de wijzigingsbureaus leest, interpreteert, codeert en voert de gegevens in die zijn vermeld in de opgaven van de wij-

²⁶ Het gaat om de staat van wijzigingen nr. 18 van 17 september 1998 in verband met het Belgisch Staatsblad, ingevoerd op 2 februari 1999.

zigingen die ze voorgelegd krijgen. Diezelfde personeelsleden regelen de modaliteiten voor de aanzuivering van de onverschuldigde bedragen door ambtshalve afhoudingen. Met de risico's op vergetelheden en fraude houden de procedures onvoldoende rekening. In de meeste gevallen voeren de personeelsleden die de wijzigingen invoerden ook de controles op de invoer ervan uit. Er bestaat een verificatie door de bureauchefs, maar die is niet veralgemeend. Deze verificatie heeft overigens meestal betrekking op de codificatie van de gegevens (op papier) of op een onderlinge vergelijking van de verificatielijsten en de gegevens op het scherm. Slechts in zeldzame gevallen worden de basisgegevens vermeld in de opgave van de wijzigingen getoetst aan de ingevoerde gegevens.

Deze toestand brengt een hoog risico mee, temeer daar de toegangen tot de toepassing niet beperkt zijn. Met uitzondering van de wijzigingen voor het personeel van de Administratie van de Thesaurie, kan ieder personeelslid een wijziging uitvoeren in om het even welk departement of instelling waarvoor de CDVU de bezoldigingen berekent en vereffent.

De CDVU vraagt de opdrachtgevers van de berekening (werkgevers) niet om bevestiging. Een dergelijke procedure zou tot doel kunnen hebben occasionele verificaties uit te voeren op grond van externe bronnen en niet om alle door de CDVU uitgevoerde verrichtingen door de werkgevers te laten valideren. De twee tussenkomende partijen zouden het aantal bezoldigde personen echter moeten kunnen vergelijken.

Er moeten schikkingen worden getroffen om alle opgaven van wijzigingen die bij de CDVU toekomen, evenals het aantal stamnummers of wijzigingen waarop ze betrekking hebben, van bij hun ontvangst en op gecentraliseerde wijze te registreren. Deze registratie zou als basis moeten dienen voor de organisatie van de controleprocedure in verband met de verwerkingstermijn, de exhaustiviteit en de kwaliteit van de uitgevoerde wijzigingen. Er zou met de betrokken werkgevers ook een tegensprekelijk onderzoek moeten worden georganiseerd inzake occasionele verificaties op grond van individuele dossiers en een periodieke verificatie van het aantal bezoldigde personen.

1.2.4 Collectieve staten en maandelijkse afsluitverrichtingen

De individuele resultaten van de berekening (informaticaverwerking) voor de normale vereffening (vereffening van de maand) zijn definitief. In het geval van de bijzondere vereffeningen (achterstallen en onverschuldigde betalingen) moeten daarentegen nog tussenkomsten plaatsvinden voor de verschillende herberekeningen. Het komt meer bepaald voor dat bepaalde fouten correctie vergen of dat compensaties tussen achterstallen en onverschuldigde betalingen nodig is. De cel Ontwikkeling (Franstalig stelsel) of de bureauchef (Nederlandstalig stelsel) voeren dergelijke tussenkomsten uit. Zij moeten eveneens de gegevens van het wijzigingenbestand aanpassen ter correctie van bepaalde fouten en om leemten in de informaticatoepassingen te ondervangen (onvoldoende aantal posities voor een wijziging, onbestaande budgettaire aanrekening,...).

Zodra de correcties zijn uitgevoerd²⁷, worden de individuele gegevens gegroepeerd en moet de overeenstemming worden verzekerd tussen het

²⁷ Zie diagram in de bijlage.

totaal van de aangerekende²⁸ bedragen en het totaal van de betalingen, vooraleer de betalingsordonnanties kunnen worden afgedrukt²⁹. Daartoe moet de directie Boekhouding ultieme correcties uitvoeren, die een invloed kunnen hebben op de werkelijkheid van de budgettaire aanrekening van de uitgaven.

De verschillen tussen het totaal van de aangerekende bedragen en het totaal van de betalingen worden veroorzaakt door de beperkingen van de informaticatoepassingen³⁰ en de talrijke manuele tussenkomsten die zij vereisen. Die beperkingen vertalen zich in concreto in onvoldoende automatische controles (inzonderheid in de fase van de gegevensinvoer³¹), een onvolledige verwerking van de informatie of de aanmaak van collectieve staten die niet overeenstemmen met de begrotingsstructuur van de Staat.

De CDVU schrijft betalingsordonnanties immers per departement en per groep personeelsleden uit (Franstalige of Nederlandstalige statutaire personeelsleden, en Franstalige of Nederlandstalige contractuele personeelsleden). Verschillende ordonnanties hebben dus betrekking op een zelfde departement. Bij elk van die ordonnanties voegt de dienst als bijlage een lijst met uitsplitsing van het bedrag aangerekend per basisallocatie over de verschillende bestanddelen van de bezoldiging (bedrag van het brutosalaris, van de RSZ, van de werkgeversbijdrage, van de kinderbijslag, enz.).

Parallel met de ordonnanties worden lijsten afgedrukt van alle uitgevoerde betalingen, stortingen en assignaties (voor de personeelsleden ; voor de orderekeningen van de Thesaurie voor de RSZ, het Fonds voor Overlevingspensioenen of de directe belastingen ; voor de rijksmiddelenbegroting en voor de instellingen van openbaar nut³²). Die betalingslijsten zijn georganiseerd per groep personeelsleden en niet per basisallocatie, zodat per basisallocatie geen enkele vergelijking kan worden gemaakt tussen de gedetailleerde betalingen en de ordonnanceringslijsten.

De bovengenoemde tekortkomingen in de organisatie van de collectieve staten hebben tot gevolg dat het, zonder alle ordonnanties voor een departement te totaliseren, onmogelijk is voor een bepaalde maand de totale budgettaire last van de personeelsuitgaven te kennen. Behalve de functionele tekortkomingen bij de uitwerking van de programma's, zijn de aangemaakte collectieve staten ook nog onvoldoende leesbaar (geen duidelijke presentatie) en onvoldoende transparant (geen definitie van de begrippen

²⁸ Ten laste van de algemene uitgavenbegroting of, voor de parastatale instellingen, ten laste van thesaurierekeningen.

²⁹ Zie de schematische voorstelling van de op het einde van de vereffening opgemaakte stukken, bijlage.

³⁰ De CDVU wordt in zijn taak bijgestaan door een informaticasysteem dat op basis van de codificatie door de personeelsleden belast met de wijzigingen, de mogelijkheid biedt de wedden, afhoudingen en achterstallen en de te storten sociale bijdragen te berekenen. Zodra de berekeningen zijn gedaan, maakt het systeem de uitbetalingsbanden aan en genereert het het boekhoudkundig bestand dat de directie Boekhouding inlichtingen verstrekt over de budgettaire last aangerekend per begrotingsartikel en haar in staat stelt de nodige betalingsordonnanties op te stellen.

³¹ Bijvoorbeeld de mogelijkheid een datum van pensionering of van beëindiging van het contract te registreren die enkel toelaat de vereffeningen voort te zetten na een bevestiging, of de verplichting om bepaalde gegevensvelden in te vullen alvorens een wijziging te registreren.

³² Voor die laatste twee begunstigden gaat het hoofdzakelijk om de resultaten van de compensaties uitgevoerd op de wedde van de personeelsleden.

en gegevens). Deze tekortkomingen remmen een optimaal gebruik van de staten en maken ze moeilijk bruikbaar, zowel voor de beheerders van de CDVU als voor de personeelsdiensten van de werkgevers voor wie hij optreedt.

Voor de beheerders van de CDVU zouden de staten de maandelijkse afsluitverrichtingen moeten vergemakkelijken en de mogelijkheid moeten bieden controles in te stellen op de juistheid en de exhaustiviteit van de geregistreerde wijzigingen en op de volledigheid van de betalingen. Door de goedkeuring van de betalingsordonnanties valideren de gedelegeerde ordonnateurs van de CDVU immers de cyclus van de invoer-, berekenings- en vereffeningsverrichtingen uitgevoerd door de verschillende bureaus.

Voor de departementen zouden de staten een hulp moeten zijn bij het beheer (aantal bezoldigde personeelsleden, begrotingslast in termen van ramingen en verwezenlijking, administratieve toestand van de bezoldigde personeelsleden,...).

In beide gevallen zouden de coherentie en leesbaarheid van de informatie bovendien controles mogelijk moeten maken door vergelijking met externe gegevens.

Sedert 1996 kan de CDVU de Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid niet meer inlichten over de rechtzettingen met terugwerkende kracht om aldus een aanpassing van de bijdragen mogelijk te maken. Enkel specifieke situaties geven nog aanleiding tot dergelijke rechtzettingen, op grond van individuele aanvragen, om bijvoorbeeld de betrokken personeelsleden in staat te stellen hun effectieve bezoldiging te kunnen bewijzen.

Het Rekenhof stelt een herziening van de presentatie van de schermen en de aangemaakte staten voor, alsook een nieuw concept voor de aangewende toepassingen op basis van een geïntegreerd schema van de volledige vereffeningscyclus, zodat geen enkele manuele tussenkomst meer nodig is voor het afsluiten van de maandelijkse verrichtingen.

1.2.5 Statistieken en beheersinstrumenten

De verantwoordelijken van de CDVU beschikken niet over opvolgings- en beheersinstrumenten die hen in staat zouden stellen de kwaliteit van de prestaties en de goede besteding van de beschikbare middelen te beoordelen. Doorgaans is geen informatie beschikbaar over het volume van de wijzigingen die elke maand worden uitgevoerd of over het aantal bezoldigde personen, noch voor de CDVU in zijn geheel, noch per wijzigingsbureau. De verwerkingstermijnen voor de opgaven van de wijzigingen kennen geen opvolging en er wordt geen rekening gehouden met het aantal onverschuldigde betalingen, noch met hun oorzaak of totale waarde. Het Rekenhof kon bovendien geen lijst bekomen van de stamnummers waarvoor al meer dan drie jaar geen wijziging werd geregistreerd.

Het gebrek aan samenvattende gegevens en de structuur van de informatie bemoeilijken een statistische analyse op basis van representatieve staten. Deze toestand vereist beoordeling op twee niveaus : enerzijds worden immers niet alle mogelijkheden van de bestaande toepassingen aangewend, anderzijds worden de toepassingsmogelijkheden van andere computerprogramma's niet ten volle gebruikt. Dit schaarse aanbod van beheersinstrumenten kadert in een onvoldoende bekommernis voor de interne controle.

De ontwikkeling van permanente statistische instrumenten is onontbeerlijk ter beoordeling en verbetering van het beheer van de CDVU. Dat beheer zou meer prestatiegericht moeten worden. Een cijfermatige opvolging van de kwaliteit van de prestaties in de verschillende wijzigingsbureaus zou bijvoorbeeld de mogelijkheid moeten bieden het menselijk potentieel³³ optimaal aan te wenden en goede werkwijzen te veralgemenen. De aanzet tot deze benaderingswijze zou kunnen worden gegeven middels de opstelling van een jaarlijks activiteitenverslag, inzonderheid bestemd voor de centrale actoren van het federaal openbaar ambt en de werkgevers.

1.2.6 Interne controle en interne audit

Interne controle en interne audit volgens de internationale normen

“De interne controle wordt opgezet door en valt onder de verantwoordelijkheid van het management van een gecontroleerde huishouding. Onder interne controle moet worden verstaan : de uitgangspunten en procedures die door de leiding van de huishouding zijn opgezet en ingevoerd om te verzekeren :

- de zuinige, doelmatige en doeltreffende verwezenlijking van de doelstellingen van de huishouding ;
- de naleving van externe regels (wetten, verordeningen,...) en van intern beleid ;
- het beveiligen van eigendommen en informatie ;
- het voorkomen en ontdekken van fraude en onjuistheden ; en
- de kwaliteit van de administratie en de tijdige totstandkoming van betrouwbare financiële en managementinformatie.

Het concept van interne controle reikt verder dan strikte overwegingen van financieel-administratieve aard en omvat twee elementen :

de controleomgeving waaronder wordt verstaan de algemene attitude en actieve betrokkenheid van het hoogste en lagere management ten aanzien van de interne controle en het belang daarvan voor de huishouding.

interne controlemaatregelen waaronder worden verstaan de procedures die door de leiding van de huishouding in aanvulling op de controleomgeving zijn opgezet en bijdragen tot het bereiken van de doelstellingen van de huishouding.

Een van de voornaamste controlemiddelen is de scheiding van die verantwoordelijkheden of functies die tezamen een persoon in staat zouden stellen om een volledige transactie te boeken en te verrichten. Scheiding van functies verlaagt het risico van opzettelijke manipulatie of vergissingen en versterkt het controle-element. De volgende functies moeten worden gescheiden : verstrekking van betalingsopdrachten, uitvoering, bewaring, boeking en, in geval van een geautomatiseerde administratieve organisatie, de ontwikkeling van het systeem en de dagelijkse operaties. De interne controle en de financiële controle (naar gelang van het geval) moeten gescheiden zijn van het dagelijks beheer van de activiteiten.”³⁴

³³ Tijdens het tegensprekelijk debat heeft de administratie onderstreept dat rekening werd gehouden met de werkbelasting per ambtenaar bij de reorganisatie van de bureaus,.

³⁴ EUROSAL, Europese richtlijnen in verband met de toepassing van de INTOSAL-normen, 1998, richtlijn nr. 21.

“De interne audit is een auditactiviteit die door een organisatie werd opgericht en die aan haar hoogste hiërarchisch niveau werd aangehecht. Haar functies omvatten onder andere het onderzoek, de evaluatie en de opvolging van de geschiktheid en de doeltreffendheid van de comptabiliteits- en interne-controlesystemen.”³⁵

Interne-controleprocedures

Het grote aantal bezoldigde personen (meer dan 100.000) en het repetitief karakter van de CDVU-vereffeningen verantwoordt bijzondere aandacht voor risicobeheersing. Uit verschillende voorbeelden blijkt dat de interne-controleprocedures van de CDVU niet voldoen. Wat de verwerking van de wijzigingen betreft, kan deze toestand als volgt worden samengevat³⁶ :

- ontbreken van een beschrijving van de procedures ;
- ontbreken van ontvangstboeken van de opgaven van wijzigingen ;
- geen verzamellijst van de nieuw geopende stamnummers ;
- geen opvolging van de exhaustiviteit en de kwaliteit van de wijzigingen ;
- ontoereikendheid van de beschikbare statistieken.

Met de – trouwens heel beperkte – uitzondering³⁷ van een georganiseerde systematische controle op de positieve herberekeningen (achterstallen) van meer dan 100.000 BEF, berusten de interne procedures die de exhaustiviteit en de juistheid van de wijzigingen willen verzekeren grotendeels op de verificatie door de personeelsleden die ze zelf hebben uitgevoerd. Meestal hebben de controles maar zelden betrekking op een vergelijking van de resultaten van de invoer met het basisdocument (staat van wijzigingen).

Deze lacune kan ook worden vastgesteld bij de directie Boekhouding in verband met de collectieve staten en de maandelijkse afsluitverrichtingen. De gedelegeerde ordonnateurs van de CDVU keuren weliswaar de betalingsordonnanties goed, maar ze oefenen geen controle uit op de collectieve staten. De uitgevoerde verrichtingen hebben immers enkel tot doel zich te vergewissen van de noodzakelijke coherentie tussen de grote cijfers.

De huidige scheiding van de taken over de directies is niet noodzakelijkerwijze het resultaat van de bekommernis om homogeniteit en coherentie. Enerzijds komen personeelsleden van de directies Ontwikkeling en Documentatie en Vorming tussen in verrichtingen die ressorteren onder de directie Boekhouding of in de verificatie van de wijzigingen, anderzijds valideren de ambtenaren van de directie Boekhouding het geheel van de vereffeningscyclus (van invoer tot effectieve betaling).

Sinds de oprichting in 1994 van een directie Ontwikkeling wordt echter nagedacht over de invoering van nieuwe procedures voor de interne controle op grond van de hiernavolgende inventaris :

- automatische stopzetting van de storting van premies als blijkt dat een personeelslid van dienst verandert (mobiliteit, nieuwe dienstaanwijzing)

³⁵ Idem, richtlijn nr. 51.

³⁶ Andere risico's bestaan nog wat de ontvangsten betreft, zie hoofdstuk 2.

³⁷ Deze controle is immers beperkt tot een verificatie nopens de waarschijnlijkheid van de gerealiseerde invoer, zonder die met de basisdocumenten (opgaven van wijzigingen) te vergelijken.

tot een nieuw berekeningsbevel wordt gegeven (in een staat van wijzigingen) ;

- systematische controle van de toestanden waarin dezelfde bankrekening wordt gestijfd door stortingen die met verschillende stamnummers verband houden ;
- regelmatige controle van de toestanden waarin een personeelslid ouder dan 65 jaar verder een wedde blijft ontvangen ;
- invoer, op het ogenblik van indiensttreding, van de vermoedelijke datum van het einde van de tewerkstelling van het personeelslid, die geraamd wordt op grond van de leeftijd van het personeelslid (hypothese van de indiensttreding van een statutair personeelslid) of op grond van de bepalingen van de arbeidsovereenkomst³⁸ ;
- systematisering van een gerichte controle, die op intuïtieve wijze wordt uitgevoerd door de verantwoordelijke van het beheerbureau, als door die controle fouten of fraudes konden worden opgespoord.

De als prioritair beschouwde controle heeft betrekking op de invoer, van bij de eerste betaling, van het einde van de arbeidsovereenkomst. Rekening houdend met, enerzijds, het grote aantal contractuele aanwervingen en, anderzijds, het feit dat aanwerving bij overeenkomst van bepaalde duur de algemene regel vormt, moet worden tegemoetgekomen aan het risico op de storting van onverschuldigde bedragen als gevolg van de late overzending van een opgave van wijzigingen waarin het verstrijken van het contract wordt gemeld. Dat risico wordt trouwens verhoogd door de verjaringstermijn van één jaar, die kenmerkend is voor de rechten die uit een storting van onverschuldigde bedragen zouden voortvloeien.

Wat de andere controles betreft, zou die lijst, hoewel ze niet als een definitief gegeven bedoeld is, voortaan kunnen worden vervolledigd door de invoer van de theoretische einddatum van het hoger ambt, en op middellange termijn, als het koninklijk besluit van 20 april 1999 tot organisatie van de benoeming, de loopbaan en de evaluatie van de ambtenaren die belast worden met het beheer van sommige overheidsdiensten in werking is getreden, door de datum van de neerlegging van de mandaten.

Toegangen tot de informaticatoepassingen

De afwezigheid van een interne-controlecultuur blijkt eveneens in de modaliteiten voor de toegang tot de informaticatoepassingen. Die toegangen zijn hiërarchisch gestructureerd en niet beperkt. In concreto betekent dit dat de personen die toegang hebben tot een applicatieniveau, ook toegang hebben tot alle niveaus die lager zijn geklasseerd. De toegang tot de toepassingen in verband met de maandelijkse collectieve staten is bijvoorbeeld gelimiteerd, terwijl de toegang tot de toepassingen voor mutaties vrij zijn voor de tientallen personeelsleden van de wijzigingsbureaus. De hiërarchische structuur blijkt uit het feit dat de ambtenaren die toegang hebben tot de boekhoudkundige toepassingen, ook toegang hebben tot de wijzigings-toepassingen.

³⁸ De invoer van het einde van de arbeidsovereenkomst bestaat al voor het personeel van de rijkswacht.

Een meer gespecificeerd beheer van de toegangen zou die beperken tot de louter functioneel noodzakelijke toepassingen die het personeelslid nodig heeft om zijn werk te kunnen uitvoeren. Het enige initiatief dat – trouwens recent – werd genomen voor het beheer van de toegangen, bestond erin de mogelijkheid wijzigingen voor het personeel van de Administratie van de Thesaurie in te voeren, voor te behouden aan twee bureauverantwoordelijken.

Structuur van het personeel en ontbreken van een interne-auditcel

De tekortkomingen van de interne-controleprocedures komen eveneens tot uiting in een onvoldoende scheiding van de taken tussen de verschillende directies, evenals in het ontbreken van een interne-auditcel, die de risico's moet beoordelen en de validiteit, werkelijkheid en doeltreffendheid van de procedures om eraan tegemoet te komen. Deze vaststelling vergt nuancering, rekening houdend met de structuur van het personeel van de CDVU (weinig personeelsleden van niveau 1).

Beoordelen of het CDVU-personeel aangepast is aan zijn taken is moeilijk, aangezien voor de dienst geen specifieke personeelsformatie bestaat. De personeelsformatie geldt immers voor de Administratie van de Thesaurie in haar geheel, niet volgens de activiteitencentra. Dat is een zwak punt op vlak van het beheer.

De personeelssterkte van de sector Wedden van de CDVU was in september 2000 als volgt :

	Totale personeelssterkte	Statutair	Contractueel
niveau 1	11	11	0
niveau 2+	35	35	0
niveau 2	37	19	18
niveau 3	21	18	3
niveau 4	0	0	0
Totalen	104	83	21

Dat personeel was als volgt over de verschillende directies verdeeld :

	Totale aantal personeelsleden	Personeelsleden van niveau 1
Algemene directie van de CDVU	2	2
Ontwikkeling	6	1
Documentatie, vorming	6	1
Boekhouding	16	3
Uitvoering	74	4

In de huidige fase zijn negen ambtenaren van niveau 1 op een totaal van elf toegewezen aan de directie van de sector Wedden van de CDVU of aan afdelingen die het meeste personeel opsloppen (Boekhouding en Uitvoering). De twee andere personeelsleden (Ontwikkeling en Documentatie, Vorming) die zich kunnen wijden aan de interne controle en de interne audit, zijn niet gespecialiseerd in die activiteit. Ze hebben immers als hoofd-

taak vormingsprogramma's en -sessies te organiseren voor de leden van de personeelsdiensten van de ministeries en instellingen van openbaar nut, een bibliotheek of gegevensbank over ambtenarenrecht te ontwerpen en bij te werken, en algemene zaken op te volgen.

De CDVU zou de risico's moeten ondervangen door een gestructureerd en permanent geheel van maatregelen. Dat oogmerk kan worden bereikt door een grotere voorrang te verlenen aan de ontwikkeling van een interne-controleomgeving en door de toe te passen procedures te baseren op een studie van het geheel van de vereffeningscyclus en een risico-evaluatie.

De toegangen tot de informaticatoepassingen moeten worden toegekend en beperkt in functie van de te presteren werkzaamheden en op basis van een door de hogere hiërarchische overheid goedgekeurd document. Voor iedere wijziging aan de toegangen moet ook dezelfde procedure worden gevolgd.

Er dient eveneens te worden toegezien op een meer coherente verdeling van de functies tussen de verschillende directies, in functie van een duidelijke scheiding tussen de verschillende taken van de invoer, verificatie en boeking.

De CDVU zou een interne-auditcel moeten oprichten die ressorteert onder het rechtstreeks gezag van zijn leidende ambtenaar en die de kwaliteit van de interne controle moet beoordelen en de verrichtingen inzake de toekenning en het beheer van de informaticatoegangen, stamnummers en personeelsgegevens moet valideren³⁹.

De bovenstaande aanbevelingen zouden kunnen worden vertaald in het onderscheiden van de verantwoordelijkheden tussen de fase van de invoer, berekening en betaling. Thans worden die verschillende fasen gevalideerd op het einde van het proces, door de goedkeuring van de aanrekeningsordonnanties en de betalingsorders.

Hoofdstuk 2

Beheer van onverschuldigde bedragen en ontvangsten

De berekening en de vereffening van de bezoldigingen van het personeel van het federaal openbaar ambt geven aanleiding tot verschillende soorten ontvangsten. Het gaat in hoofdzaak om de invordering van de beheerskosten die worden gefactureerd aan de instellingen van openbaar nut en om de terugvordering van de voorschotten en inhoudingen op door de CDVU

³⁹ Tijdens het tegensprekelijk debat was de administratie van oordeel dat aan deze aanbeveling al werd tegemoetgekomen door de oprichting van een interne auditcel bij de Administratie van de Schatkist, bestaande uit twee functionarissen, onder het gezag van de administrateur-generaal van de Schatkist. Zie koninklijk besluit van 12 januari 2000 tot wijziging van het koninklijk besluit van 29 oktober 1971 tot vaststelling van het organiek reglement van het Ministerie van Financiën en van de bijzondere bepalingen die er voorzien in de uitvoering van het Statuut van het Rijkspersoneel.

vereffende bezoldigingen (terugvordering van de onverschuldigde bedragen ingevolge een fout of ingevolge de herziening van de parameters van de bezoldiging van een personeelslid, terugbetaling van sociale leningen).

2.1 Onverschuldigde bedragen

De voornaamste oorzaak van onverschuldigde betalingen ligt in de laattijdige overzending van de talrijke wijzigingen die zich in de loopbaan van een personeelslid voordoen⁴⁰. Die vertraging kon oplopen tot verschillende jaren (besluiten met terugwerkende kracht, laattijdige mededeling van het einde van een arbeidsovereenkomst of van een periode van beschikbaarheid,...).

Is een personeelslid in actieve dienst of afwezig voor een korte duur, dan vordert de CDVU een onverschuldigde bedrag van ambtswege terug middels compensatie op de sommen die hem verschuldigd (zullen) zijn⁴¹. Wordt het personeelslid voor een lange periode niet meer door de CDVU bezoldigd (ingeval van beëindiging van de arbeidsovereenkomst, ontslag, langdurige afwezigheid of pensionering), dan verwittigt de dienst het van het onverschuldigde bedrag en nodigt het om terugbetaling ervan uit.

De vaststelling van de rechten, de verzending van de eerste brief en de mededeling van de schuldvordering aan de rekenplichtige der ontvangsten worden uitgevoerd door de terugvorderingscellen die voordien alle invorderingstaken uitvoerden. Eventueel zendt de dienst boekhouding vervolgens een eerste of zelfs tweede herinneringsbrief.

In elk van de drie etappes kan de schuldenaar een gespreide betaling bekommen. Ingeval van overlijden, zo niet wordt betaald na de tweede herinneringsbrief of als geen voorstel tot afbetaling binnen een redelijke termijn komt, stuurt de CDVU, gelet op de verjaringstermijnen, de schuldvorderingen naar de Administratie der Domeinen van het Ministerie van Financiën. Deze bijzondere procedure valt buiten het kader van deze audit.

De huidige organisatie met zijn twee handelwijzen (afhouding van ambtswege en invordering na registratie van het recht) biedt geen redelijke zekerheid over de exhaustiviteit en volledigheid van de terugvordering van de onverschuldigde bedragen. Immers, leidt een wijziging tot een negatief resultaat, dus tot een verplichting tot terugvordering, dan stuurt de CDVU individuele staten, opgemaakt door het Centrum voor Informatieverwerking, naar de personeelsleden van de bureaus wijzigingen, langs de personen die de eventuele rechtstreekse compensaties uitvoeren tussen de achterstallen en de onverschuldigde bedragen. Die individuele staten worden echter niet geregistreerd, noch van bij hun ontstaan opgevolgd. Naargelang van het geval zullen de personeelsleden van de wijzigingsbureau's zelf de inhoudingen van ambtswege (zie verder) uitvoeren of zullen ze die terugvorderingsnota's moeten verzenden aan de terugvorderingscellen, opdat ze

⁴⁰ De verantwoordelijken van de CDVU schatten het aantal negatieve herberekeningen dat door die wijzigingen nodig is, tussen 30.000 tot 40.000 per jaar. In november 1999 voerde de dienst voor de toestand van 1.835 personeelsleden een negatieve herberekening uit, wat een terug te vorderen totaal bedrag opleverde van 53 miljoen BEF.

⁴¹ De vragen die deze procedure oproept, worden behandeld in punt 2.2.

worden geregistreerd in de boekhouding van de vastgestelde rechten en van de ontvangsten.

De CDVU dient voldoende schikkingen te treffen om een automatische en onmiddellijke registratie van alle vastgestelde rechten te waarborgen telkens hij een onverschuldigd bedrag opmerkt, zodat de verantwoordelijkheid voor de invordering ervan berust bij zijn rekenplichtige van de ontvangsten.

De werkgevers zouden moeten worden gesensibiliseerd voor de mogelijkheden het aantal onverschuldigde bedragen te beperken door de CDVU sneller in te lichten over de uit te voeren wijzigingen.

2.2 Inhoudingen van ambtswege

2.2.1 Afbetalingsplannen

De inhoudingen van ambtswege worden uitgevoerd door compensatie met de verschuldigde sommen. Ze kunnen aanleiding geven tot over verschillende jaren gespreide afbetalingsplannen. Terugvorderingen voor tijdens het lopende begrotingsjaar vereffende onverschuldigde bedragen, verminderen de ten laste van het departement aangerekende uitgaven. Teruggeworpen bedragen met betrekking op voorgaande jaren geven aanleiding tot een storting in de rijksmiddelenbegroting.

Ingeval de terug te vorderen bedragen in mindering kunnen komen op de achterstallige wedden, wordt een rechtstreekse compensatie uitgevoerd door de cel Ontwikkeling voor het Franstalige stelsel of door een bureauchef voor het Nederlandstalige stelsel (zie punt 1.2.3). Als geen rechtstreekse en voldoende compensatie mogelijk is, voeren de personeelsleden van de bureaus der wijzigingen de inhouding uit. Zij dienen de afbetalingsplannen vast te leggen en in te voeren. De individuele staten die ze daartoe ontvangen, worden evenwel niet geregistreerd, noch van bij hun ontstaan opgevolgd. De enige controles zijn die door de directie Boekhouding. Zij hebben enkel betrekking op de opvolging van de afbetalingsplannen. Ze zijn overigens niet altijd actueel, wat hun doeltreffendheid aanzienlijk aantast (zo had een controle in december 1999 betrekking op de maand mei 1999).

Aldus bestaat thans geen oplossing voor het risico dat op onvrijwillige of bedrieglijke wijze vergeten wordt een afbetalingsplan in te voeren. Alleen de automatische en onmiddellijke registratie in de boekhouding van de vastgestelde rechten van alle vastgestelde onverschuldigde bedragen zoals aangegeven in punt 2.1, kan een dergelijke oplossing bieden.

De personeelsleden van de bureaus der wijzigingen brengen de betrokken schuldenaren van het afbetalingsplan op de hoogte. Daar geen instructies bestaan voor die terugvorderingen van ambtswege, bepaalt elk personeelslid op eigen verantwoordelijkheid de duur en omvang van de maandelijkse afbetalingen op grond van het terug te vorderen bedrag, de bezoldiging van de schuldenaar en diens reacties. Het komt vaak voor dat plannen over verschillende maanden of zelfs verschillende jaren worden gespreid. Er bestaat bijgevolg geen enkele waarborg voor een billijke behandeling van de schuldenaren.

2.2.2 Voorafgaande machtiging van de schuldenaar

De terugvorderingen vinden plaats zonder voorafgaande vraag om machtiging aan de schuldenaar, zonder rekening te houden met de bedragen die in aanmerking komen voor overdracht en beslag, en zonder rekening te houden met de eventuele rechten van andere schuldeisers op de wedde van het personeelslid. Die werkwijze is strijdig met de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers en het Gerechtelijk Wetboek in verband met de overdraagbare en voor beslag vatbare bedragen.

Rekening houdend met de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de terugvordering van het onverschuldigde bedrag bestaan immers drie soorten compensaties : de wettelijke compensatie (als de schuldvorderingen zeker, vereffenbaar, eisbaar, overdraagbaar en vatbaar voor beslag zijn krachtens inzonderheid de regels van het Gerechtelijk Wetboek – artikelen 1409 en 1410), de conventionele compensatie (akkoord tussen de partijen) en de gerechtelijke compensatie (op last van de rechter). De CDVU baseert zijn terugvorderingen van ambtswege op het mechanisme van de wettelijke compensatie.

Volgens de rechtsleer⁴² en de rechtspraak⁴³ en rekening houdend met de parlementaire werkzaamheden evenals met het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State, is de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon van toepassing op de statutaire personeelsleden van de Staat, provincies, gemeenten, openbare instellingen die eronder ressorteren en instellingen van openbaar nut. De Raad van State is immers van oordeel dat artikel 1 van de wet van april 1965 van toepassing is op alle personen die in een ondergeschikt verband werken⁴⁴, en dat men tot de personen die arbeid verrichten in een ondergeschikt verband in principe de personeelsleden van de openbare diensten dient te rekenen. Artikel 23 van de wet van 1965 preciseert op restrictieve wijze de inhoudingen die op de bezoldiging kunnen worden uitgevoerd.

“Op het loon van de werknemer mogen alleen in mindering worden gebracht:

- 1° de inhoudingen krachtens de belastingswetgeving, de wetgeving op de sociale zekerheid en krachtens particuliere of collectieve overeenkomsten betreffende bijkomende voordelen inzake sociale zekerheid;
- 2° de krachtens het werkplaatsreglement opgelegde geldboeten;
- 3° de vergoedingen en schadeloosstellingen verschuldigd ter uitvoering van de artikelen 8 van de wet (...) op de arbeidsovereenkomst, 5 quater van de gecoördineerde wetten betreffende de arbeidsovereenkomst en 24 van de wet van 1 april 1936 op de arbeidsovereenkomst wegens dienst op binnenschepen;

⁴² Zie het artikel *Protection de la rémunération des travailleurs – champ d'application ratione personae de la loi du 12 avril 1965* in Rev. Dr. Soc., 1987, p. 502. Zie eveneens Créances de l'Etat, recouvrement et prescription, Ministerie van Onderwijs, vade mecum, december 1987, p. 5 tot 10.

⁴³ Zie de arresten nr. 15.600 van 6 december 1972 en nr. 16.032 van 27 september 1973 van de Raad van State, evenals de arresten van het Arbeidshof van Brussel van 8 april 1981, J.T.T., 1982, p. 94, en van de Arbeidsrechtbank Brussel, 17 juni 1985, Rechtspraak van de arbeidsrechtbanken van Brussel, 1985, p. 300.

⁴⁴ Zie Parl. Stuk, Kamer, 1962-1963, 471-11, p. 10.

4° de voorschotten in geld verstrekt door de werkgever;

5° de gestelde borg voor het nakomen der verplichtingen van de werknemer.

Het totaal van de inhoudingen mag niet meer bedragen dan één vijfde van het bij elke uitbetaling verschuldigde loon in specie, na aftrek van de inhoudingen op grond van de belastingwetgeving, van de wetgeving op de sociale zekerheid en van particuliere of collectieve overeenkomsten betreffende bijkomende voordelen inzake sociale zekerheid. Deze beperking is echter niet van toepassing wanneer de werknemer bedrog heeft gepleegd of vóór de afrekening van de in het eerste lid, 3°, bedoelde vergoedingen en schadeloosstellingen vrijwillig zijn dienstbetrekking heeft beëindigd.”

Uit deze tekst, die de gevallen van terugvordering limitatief opsomt, blijkt dat inhoudingen niet kunnen worden uitgevoerd als het gaat om een terug te vorderen onverschuldigd bedrag⁴⁵. Het mechanisme van de wettelijke compensatie kan dus niet worden ingeroepen, rekening houdend met artikel 23 van de wet van 1965 op de bescherming van het loon⁴⁶.

Niets belet het werken met het systeem van de conventionele compensatie⁴⁷. Daarvoor is echter het voorafgaand akkoord van de schuldenaar noodzakelijk.

De werkwijze die de CDVU thans hanteert maakt het niet mogelijk het systeem van de conventionele compensatie in te roepen aangezien de voorafgaande machtiging van de schuldenaar niet geëist wordt. Het feit dat deze compensatie wordt toegepast betekent daarenboven niet dat de bepalingen in verband met de overdraagbare en voor beslag vatbare bedragen, vermeld in de artikelen 1409 en 1410 van het Gerechtelijk Wetboek, niet zouden moeten worden nageleefd⁴⁸.

Alle uit te voeren terugvorderingen moeten worden geregistreerd als vastgestelde rechten bij de rekenplichtige van de ontvangsten van de CDVU, zodat het zeker is dat ze allemaal worden behandeld.

Er moeten kaderrichtlijnen worden uitgevaardigd die de personeelsleden moeten naleven bij het opstellen en uitvoeren van de afbetalingsplannen, teneinde tenminste een gelijke behandeling van de schuldenaren te waarborgen.

⁴⁵ Enkel de terugvorderingen ingeval van voorschotten in geld, zijn aanvaardbaar (krachtens artikel 23, 4°, van de wet van 12 april 1965).

⁴⁶ Artikel 42 van de wet van 1965 betreffende de bescherming van het loon verklaart inzonderheid iedere inbreuk op artikel 23, waaraan de werkgever, zijn aangestelden of lasthebbers zich schuldig maken, tot een inbreuk op het strafrecht, waarop een gevangenisstraf staat van acht dagen tot één maand en een geldboete van 26 tot 500 BEF of één van die straffen alleen.

⁴⁷ Zie Cass., 14 maart 1988, Pas., 1988, I, p. 844, dat preciseert dat artikel 23 van de wet van 12 april 1965 wel op limitatieve wijze de bedragen vermeldt die kunnen worden aangerekend op de bezoldiging en die aanleiding geven tot een wettelijke compensatie, maar evenwel niet van openbare orde is. Aangezien dat artikel van dwingende aard is en niet van openbare orde, staat niets een conventionele compensatie in de weg (die dient te worden geëerbiedigd krachtens artikel 1134 van het Burgerlijk Wetboek – principe van de overeenkomst met kracht van wet).

⁴⁸ Op 1 januari 2000 bedraagt het voor beslag vatbare gedeelte van de netto bezoldiging 20 % tussen 32.501 en 34.900 BEF (d.w.z. 480 BEF) en 40 % tussen 34.901 en 42.200 BEF (d.w.z. 2.920 BEF). Het gedeelte boven 42.200 BEF kan volledig in beslag worden genomen.

Zelfs als de huidige procedures tot weinig betwistingen aanleiding hebben gegeven, zou het huidige systeem van onmiddellijke compensatie moeten worden herzien, zodat de wetgeving betreffende de bescherming van het loon en betreffende de drempelbedragen voor de beslaglegging in acht zou worden genomen. In het bijzonder dient de voorafgaande instemming van de debiteur te worden bekomen voor de aanvang van de uitvoering van een afbetalingsplan waarbij inhoudingen van ambtswege gebeuren. Een onmiddellijke conformering aan de wettelijke bepalingen zou de werkzaamheden aanzienlijk verzwaren en kostelijk en onwerkbaar zijn als er niets verandert aan de huidige organisatie van de CDVU.

Voor de onmiddellijke toekomst zou de berekening van de drempelwaarden voor de beslaglegging in ieder geval moeten worden geïntegreerd in de informaticatoepassingen. Er zou ook rekening mee moeten worden gehouden bij de tenuitvoerlegging van de afbetalingsplannen. De brief aan de schuldenaren zou bovendien meer expliciet moeten zijn over hun rechten ten aanzien van de voorgestelde plannen.

Er moeten tot slot permanent acties worden gevoerd om de werkgevers te sensibiliseren de oorzaken van de onverschuldigde bedragen sterk te verminderen. Die acties zouden kunnen worden ondersteund door informatie over het aantal verschuldigde bedragen, hun oorzaken en de eventuele moeilijkheden ze in te vorderen.

2.3 Ontvangsten

2.3.1 Algemeen

Sinds 1 januari 1998 is een rekenplichtige van de ontvangsten aangesteld in de directie Boekhouding van de CDVU. Hij is belast met de invordering van de dringende betalingen, de sommen die bij de rekenplichtige van de geschillen in transitio zijn (liggende gelden), de beheerskosten en de verschillende schuldvorderingen (bij vakverenigingen, enz.). De terugvordering van de onverschuldigde bedragen bij de personen die niet meer door de CDVU worden bezoldigd, werd eveneens aan die rekenplichtige toevertrouwd, voor de personeelsleden van het Franstalig stelsel sedert 1 mei 1999 en voor de personeelsleden van het Nederlandstalig stelsel vanaf 1 januari 2000.

De boekhouding wordt goed bijgehouden. Ze vergt echter een drievoudige invoer in verschillende informaticasystemen. Daaruit volgen frequente verschillen, die, zelfs als de rekenplichtige ze corrigeert, tot extra werk leiden. De schuldvorderingen die werden overgezonden aan de Administratie van de Domeinen verschijnen bovendien in de boekhouding alsof ze aangezuiverd zijn, terwijl ze in die rekening eigenlijk moeten worden geannuleerd op grond van het bericht van inschrijving van het recht in de boekhouding van de ontvanger van de registratie en de domeinen.

De aangewende systemen vergen rationalisering om een meervoudige invoer en overbodige correcties te vermijden en de schuldvorderingen die de Administratie van de Domeinen heeft geregistreerd te annuleren.

2.3.2 Opvolging van de thesaurierekeningen

De thesaurierekeningen waarover de CDVU beschikt, omvatten wachtrekeningen (bestemd voor sociale bijdragen en bedrijfsvoorheffing) en rekeningen om de bezoldigingen voor rekening van instellingen van openbaar nut te vereffenen. Deze laatste rekeningen moeten in principe worden gestijfd vóór de uitgaven, opdat ze geen debetstand vertonen en hun saldo nul wordt. Het Rekenhof heeft verschillende wachtrekeningen onderzocht, evenals de orderekeningen voor de financieel belangrijkste instellingen⁴⁹. Het beoordeelde de opvolging van de thesaurierekeningen op administratief vlak als zeer goed. Toch werden moeilijkheden vastgesteld.

Inactieve rekeningen

Enkele inactieve rekeningen werden niet afgesloten. Andere rekeningen die in principe werden afgesloten, werden gearcheveerd terwijl er nog een positief of negatief saldo moest worden aangezuiverd. De onderstaande tabel vermeldt benaming en toestand van te snel gearcheveerde rekeningen.

Rekening	Voorwerp	Geactualiseerde toestand op 31 maart 2000 (in BEF)
87 09 04 34	Instelling voor Geesteszieken in Doornik	0 ⁵⁰
87 09 07 37	Provinciale Economische Raad van Vlaanderen	7.391
87 09 09 39	Nationaal Werk voor Oorlogsinvaliden	-7.452.397
87 09 10 40	Nationaal Instituut voor oudstrijders en oorlogsslachtoffers	-6.782.857
87 09 22 52	Betaling voor REFRIBEL	3.067.709
87 09 31 61	Nationale Zuiveldienst	253.897
87 10 14 47	Sociale Zaken – gesubsidieerde contractuelen ⁵¹	-7.969.171

Van de inactieve rekeningen die op afsluiting wachten, maakt een rekening deel uit voor de bezoldiging van de gesubsidieerde contractuelen van de Franse Gemeenschap, met een negatief saldo van 2,2 miljoen BEF, alsook een rekening voor de bezoldiging van de gesubsidieerde contractuelen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, met een positief saldo van 80 miljoen BEF⁵².

⁴⁹ Het gaat meer bepaald om de rekeningen geopend voor de Regie voor Maritiem Transport, de Regie der Gebouwen, de Controledienst der Verzekeringen, het Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, het Algemeen Rijksarchief, het Nationaal Instituut voor Criminologie en Criminalistiek, het Instituut voor Veterinaire Keuring, het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, het Nationaal Orkest van België, evenals de betaling van de gewestelijke ontvangers voor rekening van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

⁵⁰ Op het ogenblik van de controle vertoonde dit dossier, dat voorbarig werd gearcheveerd, een positief saldo van 63.960.627 BEF. Ingevolge de tussenkomst van de auditeurs van het Rekenhof werd het dossier weer geactiveerd en het positieve saldo terugbetaald.

⁵¹ Het gaat om een betwiste rekening, daar de schuldvordering van de CDVU wordt beperkt ingevolge wijzigingen in de identiteit van de werkgever. Hetzelfde geldt voor rekening 87 09 12 42 (Fonds voor de Bouw van Ziekenhuizen), die een negatief saldo van 7.761.648 BEF vertoont.

⁵² Het gaat om de rekeningen 87 10 55 88 en 87 10 86 22.

Rekeningen met een steeds terugkerend positief of negatief saldo

De wachtrekeningen voor de bedrijfsvoorheffing en die voor de sociale zekerheid vertonen recurrente positieve saldi (eind 1999 respectievelijk nagenoeg tweehonderd miljoen BEF en achthonderd miljoen BEF). In de loop van de audit werd een bedrag van 100 miljoen BEF aan de schatkist gestort ingevolge vragen van het Rekenhof over het recurrente positieve saldo op de wachtrekening voor de bedrijfsvoorheffing. De onderstaande tabel vermeldt de voornaamste thesaurierekeningen met een recurrent negatief saldo.

Rekening	Voorwerp	Toestand per 01/01/1999 (in BEF)	Toestand per 01/01/2000 (in BEF)
87 09 02 32	Regie voor Maritiem Transport	-153.825.994	-183.606.885
87 09 08 38	Regie der Gebouwen	-2.039.386.717	-2.014.580.397
87 09 35 65	Ministerie van Binnenlandse Zaken (gewestelijke ontvangers)	-972.333.468	-1.545.498.068
87 09 37 67	Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid	-176.262.233	-295.113.400

Het recurrente negatieve saldo van die rekeningen is zo groot dat het geheel van de voor de vereffening van bezoldigingen geopende thesaurierekeningen een debettoestand vertoonde van nagenoeg 3 miljard BEF op 1 januari 1999 en 3,9 miljard BEF op 1 januari 2000. De toestand van de Regie voor Maritiem Transport is al verschillende jaren gekend⁵³. Over de toestand van de Regie der Gebouwen heeft het Rekenhof naar aanleiding van het onderzoek van het ontwerp van algemene uitgavenbegroting voor het jaar 1997⁵⁴ de volgende commentaar geformuleerd : *De Regie krijgt sedert 1992 een dotatie ter dekking van de huurkosten voor de verschillende federale besturen. Vroeger werden die uitgaven rechtstreeks opgenomen in de eigen begroting van ieder departement. Daar de ingeschreven kredieten ruim ontoereikend waren, bezat de Regie uiteindelijk een aanzienlijke schuldvordering die op 31 december 1995 nog op 3,9 miljard frank werd geraamd. Teneinde de onbetaalde huurlasten te financieren heeft de Regie naargelang van haar behoeften de sommen aangewend die oorspronkelijk waren bedoeld voor de terugbetaling van de vereffende wedden van haar ambtenaren door de CDVU ; zulks maakt dat de Regie die dienst thans een som van 3,3 miljard frank verschuldigd is.*

Er werd onlangs voorgesteld een gedeelte van die schuld en de schuldvordering in handen van de Regie te compenseren. Aangezien zo het gevaar bestaat dat voor de uitgaven die verband houden met die verrichting nooit kredieten zullen worden ingeschreven binnen de begrotingen van de verschillende betrokken departementen, zou een dergelijke procedure niet in overeenstemming zijn met de principes van de specialiteit en de universaliteit van de begroting.

⁵³ Zie de Commentaar en opmerkingen van het Rekenhof over het ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van de Staat voor het begrotingsjaar 1995, Stuk Kamer, nr. 194/3 – 95/96, p. 79-80.

⁵⁴ Verslag van de Commissie voor de Financiën en de Begroting, Stuk Kamer, nr. 734/3-96/97, p. 79.

De Minister van Begroting en Financiën heeft geantwoord dat⁵⁵ : het voorstel van het Rekenhof een weerslag heeft op de nettofinancieringsbehoeften, gezien de uitgave geboekt wordt en niet de ontvangst. Het lijkt niet verantwoord dat de huidige regering haar begrotingscijfers moet hypothekeren voor de rechtzetting van een wantoestand uit het verleden en die bovendien geen echte financiële weerslag meer heeft, vermits alle betalingen in het verleden zijn gebeurd.

Er zal worden nagegaan of de aanzuivering van de rekening van de CDVU alsdan zou kunnen gebeuren na de goedkeuring van aanvullende kredieten in de rekeningenwet, dit door een ordonnantie van overschrijving in de schrifturen. De Regie zou ook eerst op dat ogenblik tot een afboeking van de schuldvorderingen kunnen overgaan.

De voormelde operatie zou kunnen geschieden voor de rekeningenwet van het begrotingsjaar 1994.

Het tekort is sedertdien enigszins verminderd, maar de kwestie is nog steeds niet geregeld.

Rekening houdend met de aard van de uitgaven, stellen de leidende ambtenaren van de CDVU de vereffening van de wedden niet afhankelijk van de voorafgaande stijving van de rekening. Ze beschikken over geen andere actiemiddelen dan het verzenden van herinneringsbrieven aan de betrokken instelling of het vragen om een tussenkomst aan de administrateur-generaal van de Thesaurie of aan de Minister van Financiën.

Er moeten schikkingen worden getroffen om de prefinanciering door de Staat van de voor rekening van derden⁵⁶ vereffende bezoldigingen strikt te beperken, en in ieder geval om de snelle aanzuivering van de vastgestelde negatieve toestanden te waarborgen. In die zin zouden de voor die tekorten verantwoordelijke instanties voor het probleem moeten worden gesensibiliseerd.

Hoofdstuk 3

CDVU in het federaal openbaar ambt

3.1 Verificatieopdrachten

3.1.1 Normatieve bepalingen

De CDVU treedt niet enkel op voor de financiële uitvoering van de beslissingen van de overheden die met benoemingsbevoegdheid zijn bekleed,

⁵⁵ Verslag van de Commissie voor de Begroting en de Financiën, Doc. Kamer nr.734/3-96/97, p. 253.

⁵⁶ In de juridische betekenis van de term of in de budgettaire zin (in deze context wil dit zeggen: alle gevallen waarin de CDVU niet rechtstreeks kan overgaan tot de aanrekening van de bezoldigingen ten laste van de algemene uitgavenbegroting).

hij neemt ook deel aan de uitoefening van bepaalde controlefuncties inzake het personeel in het federaal openbaar ambt⁵⁷.

a) Controle van de aanwervingen

De CDVU neemt deel aan de controle op de aanwervingsprocedures in bepaalde openbare diensten. Daartoe controleert hij, aan de hand van het betalingsorder van de eerste wedde, de voorgelegde kopie van het benoemingsbesluit of van de benoemingsbeslissing, naargelang van het geval geïmprimeerd door de Inspecteur van Financiën, de regeringscommissaris of de gedelegeerde van de Minister van Financiën. Dat visum bewijst dat de aanwerving regelmatig is. Artikel 8, § 1, van de wet van 22 juli 1993 houdende bepaalde maatregelen inzake ambtenarenzaken bepaalt immers :

Onverminderd de bepalingen van artikel 87 van het koninklijk besluit van 10 december 1868 houdende algemeen reglement op de rijkscomptabiliteit en vervangen door de bepalingen die vervat zijn in artikel 1 van het koninklijk besluit van 13 maart 1952 tot inrichting van de CDVU, vergewist laatstgenoemde dienst zich ervan, bij de eerste betaling van ieder personeelslid, of bij de opdracht tot betaling een behoorlijk geïmprimeerd afschrift van het benoemingsbesluit, van de benoemingsbeslissing of van de overeenkomst is gevoegd. Als dit visum ontbreekt, maakt de CDVU de minister onder wie het personeelslid ressorteert of de benoemende overheid daarop opmerkzaam en deelt hij het mede :

- 1° aan de minister onder wie de instelling ressorteert, als het een personeelslid betreft van een instelling van openbaar nut waar de benoeming niet door de minister noch op zijn voorstel is verleend.*
- 2° aan de administrateur-generaal van de Dienst van Algemeen Bestuur ;*
- 3° aan de vaste wervingssecretaris ;*
- 4° aan de inspecteur-generaal van financiën, hoofd van het korps.*

De verificatie- en informatieopdracht van de CDVU kan leiden tot de vaststelling van de nietigheid van rechtswege van de onregelmatige aanwervingen als gevolg van een procedure gevoerd door de vaste wervingssecretaris, de secretaris-generaal van het Ministerie van Openbaar Ambt, de administrateur-generaal van de Dienst van Algemeen Bestuur (Ministerie van Ambtenarenzaken) en het korpschef van de Inspectie van de Financiën.

Tot voor kort moest een dergelijke beslissing echter aan het personeelslid worden betekend binnen een termijn van zes maanden na de datum van de benoeming of de arbeidsovereenkomst. De wet van 22 maart 1999 houdende diverse maatregelen inzake ambtenarenzaken heeft deze termijn van zes maanden afgeschaft. Desalniettemin blijven de verificaties in het stadium van de eerste uit te voeren betaling van essentieel belang, inzonderheid rekening houdend met het ontbreken van de interne-auditfunctie in het federaal openbaar ambt (zie punt 3.2).

⁵⁷ Ingeval een aan zijn controles onderworpen departement zelf zou overgaan tot de invoer van de wijzigingen alvorens ze te richten aan het berekeningscentrum, zouden de verificaties die aan de CDVU zijn opgedragen, kunnen worden uitgevoerd op basis van een validering vóór de berekening en de vereffening.

De CDVU is evenwel niet bevoegd de weddenvereffening op te schorten. Integendeel, artikel 6 van de wet van 22 juli 1993, dat stelt dat *de nietigheid van de aanwerving zonder gevolg is voor de bezoldiging van de uitgevoerde diensten*, sluit niet uit dat een onregelmatige aanwerving aanleiding geeft tot de storting van een wedde.

b) Uitoefening van een hoger ambt

Bij de toekenning van toelagen voor het uitoefenen van een hoger ambt legt het koninklijk besluit van 8 augustus 1983 de CDVU de verplichting op om voor elke betrokken periode na te gaan of het order van eerste betaling is gestaafd door een voor eensluidend verklaard afschrift van de benoemingsakte en van de vereiste adviezen. Als dat niet het geval is, dient de CDVU de betrokken minister in te lichten en de betaling van de toelage op te schorten tot het dossier is vervolledigd.

c) Samenstelling van de ministeriële kabinetten

De circulaire van 28 juni 1995 betreffende de samenstelling, de werking en de huisvesting van de kabinetten van de ministers en van de staatssecretarissen bepaalt dat de CDVU enkel tot de betaling van de vergoedingen van de leden van de kabinetten kan overgaan als hij voor eensluidende, door de diensten van de Eerste Minister geviseerde, afschriften ontvangt van de benoemingsbesluiten en van de detacheringsbesluiten van de eigenlijke kabinetsleden, van de uitvoerende personeelsleden en van het hulppersoneel. Deze circulaire preciseert dat de besluiten alle gegevens moeten vermelden die het mogelijk maken de benoeming en de vergoeding na te gaan, zoals de graad, geboortedatum en weddenschaal waarnaar het bedrag van de wedde verwijst.

3.1.2 Vaststellingen

De degelijkheid waarmee de CDVU die opdrachten vervult werd gemeten aan de hand van een exhaustief onderzoek van de staten van de wijzigingen die tijdens het eerste kwartaal van 1999 werden goedgekeurd. In het algemeen vereisen de verificatieopdrachten het bij de door de bevoegde ordonnateurs goedgekeurde staten van de wijzigingen voegen van verantwoordingsdocumenten. Voor de andere beslissingen die ze aan de CDVU toezenden is dat niet het geval. De staten van de wijzigingen zijn samenvattende staten die chronologisch worden bijgehouden. Een individueel dossier met verantwoordingsstukken wordt niet bijgehouden.

Vastgesteld werd dat het niet voorleggen van de verantwoordingsstukken geen aanleiding gaf tot de mededeling daarvan aan de betrokken overheden (voor aanwervingen die eventueel geannuleerd konden worden) en evenmin een beletsel vormde voor de betaling van de toelagen voor uitoefening van een hogere functie.

Voor de nieuwe aanwervingen vervult de CDVU zijn verificatieopdracht niet op een bevredigende wijze en verwaarloost hij de informatieverplichting moedwillig. Waar de verantwoordingsdocumenten ontbreken, verstuurt hij zelfs geen schriftelijke herinneringsbrief en volgt hij de opsturing van de ontbrekende stukken niet op. Zo maakten de staten van de wijzigingen die de personeelsdienst van het Ministerie van Landbouw voor de maanden januari tot maart bezorgde, melding van 39 nieuwe contractuele aanwervingen (of contractverlengingen), waarbij in 35 een door de Inspectie van

Financiën geïssueerde kopie van het contract ontbrak. Binnen diezelfde periode werden 27 gunstige adviezen van de Inspectie van Financiën over vorige wijzigingen met vertraging doorgezonden.

Rekening houdend met de onvolledigheid van de aanwervingdossiers die de personeelsdiensten de CDVU toesturen, zijn de leidende ambtenaren van de dienst van oordeel dat een letterlijke toepassing van de wet zou leiden tot het instellen van een groot aantal procedures tot vernietiging van ambtswege, die finaal – na uiteindelijke voorlegging van de verantwoordingsstukken – zouden resulteren in de conclusie dat de aanwerving regelmatig is.

Ook voor de uitoefening van een hogere functie stond de niet-voorlegging van de vereiste documenten de vereffeningen van de toelagen niet in de weg. Als die documenten uiteindelijk toch nog bij de CDVU toekomen, onderzoekt die ze niet systematisch.

De vaststellingen moeten worden genuanceerd wat het personeel van de Ministeries van Justitie en Financiën betreft :

- De opvolging van de dossiers die wordt uitgevoerd in de bureaus van de wijzigingen die verantwoordelijk zijn voor het personeel van het Ministerie van Justitie was beter.
- De dienst Automatisering van het secretariaat-generaal stelt de staten van de wijzigingen voor het personeel van het Ministerie van Financiën op, maar stuurt geen enkel verantwoordingsstuk door naar de CDVU. Daardoor kan de CDVU zijn wettelijke opdracht niet vervullen⁵⁸. De bevoegdheid van de dienst omvat evenmin de behandeling van de staten der wijzigingen betreffende de toelagen en vergoedingen, die eveneens door de dienst Automatisering gebeurt⁵⁹.

De verantwoordelijken van de CDVU moeten hun wettelijke verificatieplicht naar aanleiding van een eerste uitbetaling van de wedden nakomen en de minister op de hoogte brengen. De dienst moet een actieve strategie voeren om de betrokken personeelsdiensten te herinneren aan hun eigen verplichtingen.

De toelagen voor het uitoefenen van een hoger ambt vormen een tijdelijke aanvulling van de wedde en er kan geen enkele sociale of functionele reden worden aangevoerd die een onmiddellijke wijzigingsaanvraag zou kunnen wettigen zo die aanvraag niet vergezeld gaat van de vereiste verantwoordingsstukken. De CDVU zou deze controle moeten kunnen versterken en aanvullen met de invoering van een theoretische datum van het verstrijken van de uitoefening van het hoger ambt.

Dat de CDVU behoort tot het Ministerie van Financiën mag geenszins betekenen dat hij de verificatieopdrachten die de wetgever en de Koning hem hebben opgedragen, niet dient te vervullen ten aanzien van het personeel van dat departement.

⁵⁸ Met uitzondering van de opgaven voor het personeel van de kabinetten en de studentencontracten die voor de zomermaanden worden gesloten. De dienst stuurt de gegevens op magneetband.

⁵⁹ In een intern protocol van april 1999, werden evenwel procedures overeengekomen die de samenwerking regelen tussen de CDVU en de automatiseringsdienst. Beide diensten hebben tot doelstelling samen een geïntegreerd systeem uit te werken voor het personeel van het Ministerie van Financiën, dat eventueel later kan worden voorgesteld als standaard voor het federaal openbaar ambt.

3.2 Institutionele plaats van de CDVU

3.2.1 Huidige stand van zaken

In de huidige institutionele context is de CDVU een onderafdeling van de Administratie van de Thesaurie, die behoort tot het Ministerie van Financiën. Deze situering zou historisch zijn voortgevloeid uit het feit dat alleen die administratie beschikte over de meccanografische middelen om grote aantallen regelmatige betalingen tot een goed einde te brengen.

De voornaamste taken van de Administratie van de Thesaurie bestaan uit :

- de uitoefening van bepaalde bevoegdheden in monetaire materies ;
- de boeking van alle verrichtingen van de administraties (financiële, patrimoniale en budgettaire), inzonderheid van alle ontvangsten verricht door de fiscale besturen ;
- de betaling van alle uitgaven van de diensten van algemeen bestuur van de Staat door bemiddeling van de Postcheque ;
- het opstellen van de jaarrekening van de schatkist en van de algemene rekening van de Staat ;
- de uitgifte en delging van alle leningen van de Staat.

Behalve de personeelsdiensten van de werkgevers waarvoor hij optreedt en de diensten van het Ministerie van Financiën waaronder hij ressorteert, staat de CDVU in een functionele relatie tot de Dienst van Algemeen Bestuur van het Ministerie van Ambtenarenzaken⁶⁰. Voor de weddenberekening en -vereffening treedt de CDVU immers op als een *social secretariaat* voor sommige openbare diensten en moet hij de facto bepalingen uit de personeelsstatuten interpreteren die een pecuniaire weerslag hebben. Het conceptiewerk en de coördinatie van het administratief en geldelijk statuut van het personeel van de federale ministeries, de wetenschappelijke instellingen van de Staat en sommige instellingen van openbaar nut behoren tot de bevoegdheid van de Dienst van Algemeen Bestuur. Dat kan leiden tot interpretatieconflicten tussen een dienst behorende tot het Ministerie van Financiën en de Dienst van Algemeen Bestuur, die niet systematisch in circulaire interpretaties geeft voor alle teksten die hij opstelt.

Op 15 september 1995 sloten het Ministerie van Ambtenarenzaken, Dienst van Algemeen Bestuur, en het Ministerie van Financiën, Administraties van de Thesaurie en der Pensioenen, een samenwerkingsprotocol om deze toestand recht te zetten en een oplossing te bieden voor de andere problemen ingevolge het ontbreken van organieke banden tussen beide diensten. De overeenkomst stipuleert de volgende punten :

- de uitwisseling, vóór hun publicatie, van de ontwerpen van antwoord op de parlementaire vragen die handelen over een onderwerp dat een weerslag kan hebben op het beheer van het personeel van het openbaar ambt of het beheer van de betaling van de wedden en de pensioenen ;

⁶⁰ Ook de Administratie der Pensioenen mag worden vermeld, inzonderheid voor de terugvordering van de onverschuldigde betalingen.

- de uitwisseling van alle *officiële mededelingen met een algemene draagwijdte bestemd* voor de personeelsdiensten in de respectieve bevoegdheidsvlakken over een onderwerp dat een weerslag kan hebben op het beheer van het personeel van het openbaar ambt of het beheer van de betaling van de wedden en de pensioenen ;
- de eventuele organisatie van een voorafgaand overleg vóór de Dienst van Algemeen Bestuur zijn interpretatie van sommige bepalingen over het geldelijk statuut bekendmaakt ;
- het aanvullen door de CDVU van de gegevensbank van de Dienst van Algemeen Bestuur ;
- het voorafgaand advies van de CDVU binnen een termijn van tien werkdagen na ontvangst ervan, over ieder ontwerp van tekst opgesteld door de Dienst van Algemeen Bestuur tot wijziging van het administratief en geldelijk statuut, als dat ontwerp van aard is gevolgen te hebben op de informaticatoepassingen van de Thesaurie.

De onderzochte administratieve stukken wezen uit dat de overeenkomst wel degelijk toeliet interpretatieconflicten op te lossen⁶¹ en dat de CDVU naar voren treedt als actieve partner.

De relaties van de CDVU met de Dienst van Algemeen Bestuur kaderen in de (uiteindelijk beperkte) context van de bevoegdhedenbepaling door het koninklijk besluit van 13 maart 1952 tot inrichting van de CDVU, dat aan actualisering toe is. De leidend ambtenaar van de CDVU heeft de Dienst van Algemeen Bestuur dan ook een ontwerp tot wijziging van dit koninklijk besluit bezorgd, er onder meer toe strekkende het besluit aan te passen aan de evolutie van de wettelijke, reglementaire en technische context waarin de CDVU zijn werkzaamheden uitvoert⁶² en het toepassingsveld ervan te doen samenvallen met dat van het koninklijk besluit nr. 141 van 30 december 1982 tot oprichting van een databank betreffende de personeelsleden van de overheidssector⁶³. Bovendien de potentiële besparingen die een gecentraliseerd weddenbeheer het federaal ambt zou opleveren, omschreef deze ambtenaar de voordelen van de voorgestelde wijzigingen als volgt :

- de mogelijkheid de gegevensbanken op een zelfde wijze te voeden inzake de weddenbestanddelen ;
- de mogelijkheid cijfersimulaties uit te voeren om de globale budgettaire impact van nieuwe maatregelen te kunnen evalueren ;
- uniformisering van de toepassing van het geldelijk statuut.

⁶¹ De volgende problemen vergen nog een oplossing: het conflict tussen de interpretaties van de Dienst van Algemeen Bestuur en de CDVU over de problematiek van de geldelijke gevolgen van de tuchtschorsing en de administratieve toestand van de gewestelijke ontvangers tijdens hun stageperiode.

⁶² Bijvoorbeeld de betaling van alle wedden na vervallen termijn.

⁶³ Die databank moet dienen om het personeelsbestand te bepalen waarover de overheidsdiensten effectief kunnen beschikken, ongeacht de modaliteiten van de vereffening van hun wedden. Ze moet de geldelijke en administratieve toestand van de betrokken personen bevatten, het aantal ambten of functies die overeenstemmen met iedere graad of functie, en de globale uitgaven die met de wedden samenhangen.

Om alle personeelsuitgaven te kunnen centraliseren, werd ook voorgesteld de notie vaste uitgave te verruimen tot alle uitgaven die voortvloeien uit verplichtingen die rusten op de Staat als werkgever, en de CDVU toe te staan het nummer in het rijksregister van de natuurlijke personen te gebruiken als refertestamnummer.

Deze voorstellen hadden van de CDVU het enige aanspreekpunt voor de federale overheidssector over de toepassing van het geldelijk statuut en het weddenbeheer kunnen maken. Naar analogie is de sector Pensioenen van de CDVU al de enige gesprekspartner van de Administratie van Pensioenen en neemt hij deel aan de gegevensuitwisseling op het niveau van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid⁶⁴.

De doelstellingen van de CDVU, geformuleerd in de overwegingen van het koninklijk besluit van 13 maart 1952, nog niet zijn gerealiseerd⁶⁵. De regering nam het koninklijk besluit nr. 141 van 30 december 1982 tot oprichting van een databank betreffende de personeelsleden van de overheidssector bovendien om haar de beschikking te geven *over alle statistische elementen die noodzakelijk zijn voor het nemen van doeltreffende beslissingen inzake het personeel van de overheidssector, (...) dat rechtstreeks of onrechtstreeks wordt bezoldigd ten laste van de Staat*⁶⁶.

De wil om het toepassingsveld van de bepalingen over de CDVU te doen samenvallen met die over de databank voor het personeel van de overheidssector, vloeit voort uit de moeilijkheden bij de creatie van die databank. Luidens de memorie van toelichting bij het wetsontwerp houdende bepaalde maatregelen inzake ambtenarenzaken⁶⁷, hadden tien jaar na de beslissing een dergelijke databank op te richten, nog niet alle overheidsdiensten de gevraagde inlichtingen verstrekt⁶⁸.

3.2.2 Vaststellingen

De huidige plaats van de CDVU in het kader van de instellingen stoelt op zijn uitvoering van de uitgaven van de federale Staat en niet op het human-resourcesbeheer. In het Ministerie van Financiën treedt de CDVU naar voren als entiteit met opdrachten die losstaan van die van de Administratie van de Thesaurie. Dat brengt verscheidene moeilijkheden mee :

- samenwerking met het Ministerie van Ambtenarenzaken, dat de teksten opstelt die de CDVU moet toepassen ;
- verificatieopdrachten ten aanzien van het personeel van het Ministerie van Financiën⁶⁹ ;

⁶⁴ De bovengenoemde nota van maart 1997.

⁶⁵ Namelijk: het mogelijk maken van de geleidelijke centralisatie van het vereffenen van alle ten bezware van de Staat vallende vaste uitgaven en aldus een bestendige documentatie inzake personeel ter beschikking stellen van de regering.

⁶⁶ Zie verslag aan de Koning, BS van 13 januari 1983, p. 475.

⁶⁷ Dat de wet van 22 juli 1993 is geworden.

⁶⁸ Doc. Senaat, 66-1 (1992-1993), p. 14.

⁶⁹ Zie p. 37.

- het beheersen van de werkmiddelen in een administratie die andere prioriteiten nastreeft⁷⁰.

De centrale diensten voor aanwerving, loopbaan en pensionering van het personeel van de federale departementen, ressorteren dus onder drie verschillende ministeries : Ambtenarenzaken ; Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu ; en Financiën⁷¹.

In 1993 besliste de regering in het kader van de studie *Maatregelen tot kwalitatieve verbetering van de werking van de overheidsdiensten naar aanleiding van de doorlichting van de personeelsbehoeften van het nationaal administratief openbaar ambt*⁷², een departement van Algemeen Bestuur op te richten (het huidige Ministerie van Ambtenarenzaken), met integratie daarin van, onder andere, de Dienst van Algemeen Bestuur, de algemene directie Selectie en Vorming (het huidige Opleidingsinstituut voor de Federale Overheid), het Vast Wervingssecretariaat (nu SELOR), het Federaal Aankoopbureau en de Sociaal-Medische Rijksdienst. Ook de integratie van andere diensten, waaronder de CDVU, werd overwogen. Uiteindelijk werden noch de Sociaal-Medische Rijksdienst (thans de Administratieve Gezondheidsdienst), noch de CDVU aan deze structuur gehecht⁷³.

Het onderzoek van het Rekenhof wees bovendien uit dat geen interne audit bestond voor het federaal openbaar ambt, hoewel in het Ministerie van Ambtenarenzaken een adviesbureau werd gecreëerd⁷⁴. Met uitzondering van de controles bij aanwervingen of de toekenning van toelagen voor de uitoefening van hogere functies (waarbij dit verslag een voorbehoud heeft geformuleerd), zijn de beslissingen met individuele draagwijdte die de verschillende personeelsdiensten van de federale departementen nemen en de weerslag van die beslissingen op de wedden, niet het voorwerp van een georganiseerde controle.

⁷⁰ De CDVU bevindt zich in een grote afhankelijkheidspositie wat personeel en informatica-uitrusting betreft. De personeelsbehoeften moeten worden gezien in het licht van het feit dat de dienst deel uitmaakt van de unieke personeelsformatie voor het geheel van de Administratie van de Thesaurie. De informaticatoepassingen van hun kant worden beheerd door het Centrum voor Informatieverwerking van de Administratie van de Thesaurie (de verantwoordelijken van dit centrum ramen het aandeel van de toepassing Wedden in de door hem beheerde toepassingen op 19 à 33% naar gelang van de analyse-optie.

⁷¹ Al in het kader van de doorlichting van het openbaar ambt had het Bureau A.B.C., vertrekkende van de beschouwing dat de Administratie van de Thesaurie *zich opnieuw toespitst op ... haar basisopdracht of haar "vak" : in samenwerking met andere instellingen (Nationale Bank, Postcheque, enz.) de financiële activa en passiva van de Staat beheren*, aanbevolen aan de CDVU een *autonomiestelsel te verlenen dat nagenoeg neerkomt op de loskoppeling ervan* (vertaling). Tevens pleitte dit werkstuk voor de oprichting van een *Office Central des Dépenses Fixes* (OCDF).

⁷² Nota van 14 januari 1993, aangepast ingevolge de beslissing van de Ministerraad van 5 februari 1993 en opgenomen als bijlage bij Stuk, Senaat, 661-2 (1992-1993), p. 65-97.

⁷³ Die opdrachten worden uitgevoerd voor de federale departementen, de instellingen van openbaar nut en voor rekening van de andere overheden. De Administratieve Gezondheidsdienst is een onderafdeling van het Bestuur van de Medische Expertise van het Ministerie van Volksgezondheid. Zijn voornaamste opdrachten zijn de controle van de afwezigheden wegens ziekte van personeelsleden uit openbare diensten, de organisatie van geneeskundige onderzoeken van de geschiktheid een openbaar ambt uit te oefenen, en de organisatie van geneeskundige onderzoeken tijdens de loopbaan, bv. na een arbeidsongeval of voor de toekenning van een vervroegde pensionering.

⁷⁴ Het Adviesbureau voor Organisatie en Beheer fungeert als extern consultant, meer dan als interne-auditcel belast met de controle op de correcte toepassing van de statuten.

De aanhechting van de CDVU aan het Ministerie van Ambtenarenzaken zou mogelijkheden bieden inzake human-resourcesbeheer voor de federale departementen.

Ter bevordering van een coherent en rationeel beheer (één documentatie, keuze van de bestanden, gegevensbanken⁷⁵, realiseren van geïntegreerde indicatoren, eenheid qua conceptie en actie) beveelt het Rekenhof aan de centrale actoren van het federaal openbaar ambt te integreren in één horizontale structuur. Die zou naast de diensten die thans verbonden zijn aan het Ministerie van Ambtenarenzaken, de CDVU kunnen omvatten en zelfs de Administratieve Gezondheidsdienst en de Administratie der Pensioenen. De Minister van Ambtenarenzaken zou op die manier de enige gesprekspartner worden voor de federale departementen voor personeelszaken en hij zou verantwoordelijk zijn voor het geheel van de horizontale diensten die optreden bij de aanwerving, het loopbaanverloop en de pensionering van het personeel.

De integratie van de CDVU en de Dienst van Algemeen Bestuur in een zelfde structuur die aan één gezag onderworpen is, zou trouwens een efficiëntere administratieve oplossing zijn dan een samenwerkingsprotocol. Een dergelijk protocol is vanuit juridisch oogpunt niet meer dan een gemeenschappelijke intentieverklaring.

Er dient een horizontale dienst te worden opgericht die instaat voor de interne audit van het federaal openbaar ambt, om toe te zien op de correcte toepassing van het statuut in de verschillende diensten en departementen. Die interne-auditdienst zou idealiter eveneens belast moeten worden met de controle van de validiteit en de toereikendheid van de interne-controleprocedures voor personeelsbeheer in de verschillende federale departementen.

3.3 Evolutie : Copernicusplan

Sedert de toezending van het verslag aan de Minister van Financiën heeft de Ministerraad op 1 december 2000 in het kader van de hervorming van de administratie door het Copernicusplan, de toekomstige organogrammen van de federale openbare besturen uitgetekend. Twee punten daaruit hebben betrekking op de geformuleerde aanbevelingen :

- De betaling van de vaste uitgaven blijft bij de Administratie van de Tsaarie van de horizontale federale overheidsdienst Financiën.

Die beslissing bevestigt dat de CDVU deel blijft uitmaken van de functie uitvoering der uitgaven en dus niet ingedeeld zal worden bij human-resourcesbeheer en -administratie. Het Rekenhof is evenwel de mening toegedaan dat de weddenberekeningdienst thans een belangrijke bron van informatie vormt in termen van human-resourcesbeheer. Zowel om die reden als om de nodige coherentie te bewaren, zou die dienst bijgevolg moeten deel uitmaken van een transversale structuur die alle cen-

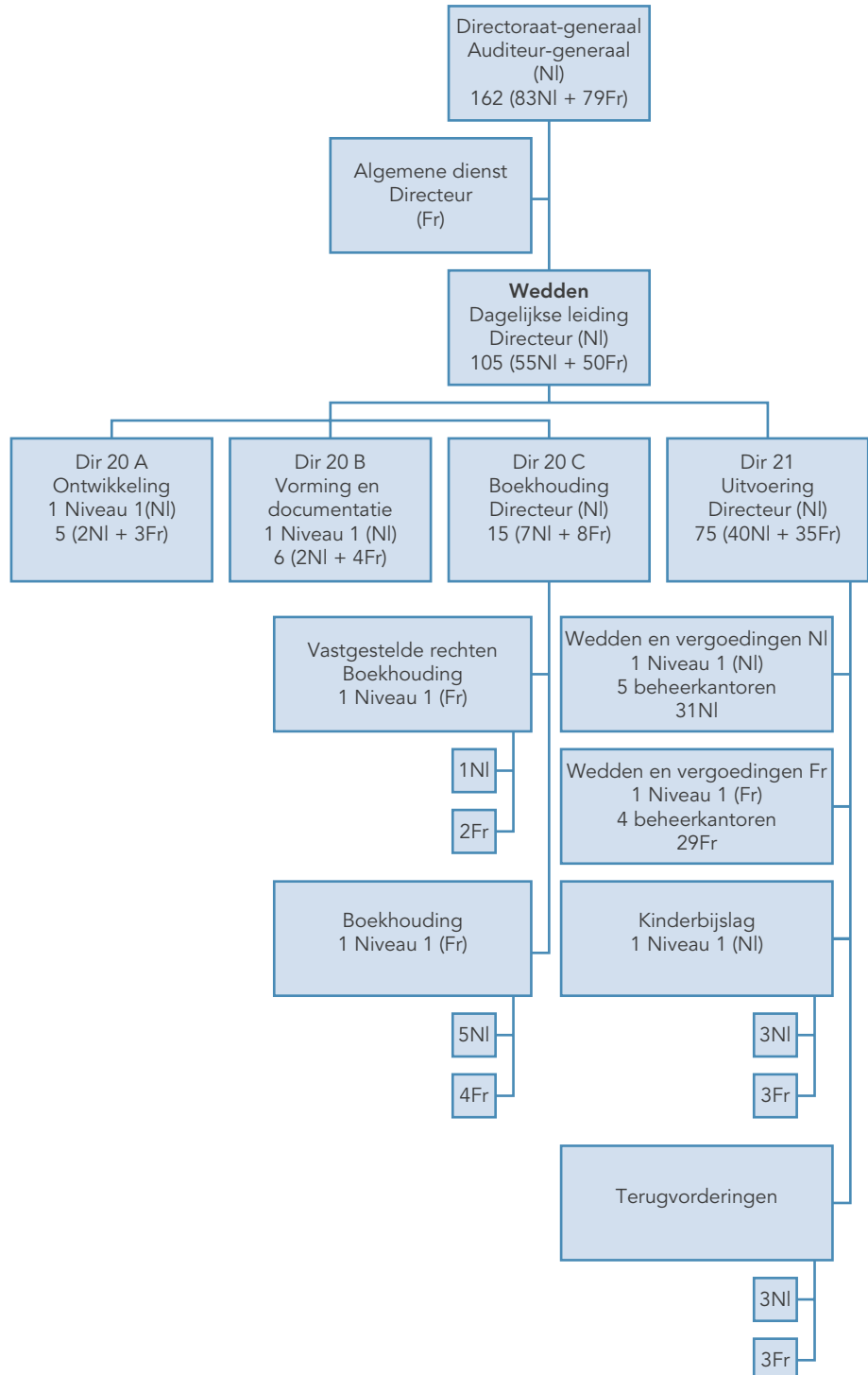
⁷⁵ De wederzijdse informatieuitwisseling tussen de verschillende diensten zou kunnen worden gestimuleerd. Dit zou bv. kunnen zorgen voor een betere opvolging van het ziekteverlof, zodat de oorzaken van onverschuldigde bedragen zouden afnemen. Bovendien is de CDVU een potentiële bron van nuttige gegevens voor het human-resourcesbeheer en kan hij ook de reële personeelskosten voor de entiteiten becijferen.

trale actoren van het federale openbare ambt groepeert. Die structuur zou borg staan voor conceptuele eenheid en eenheid in handelen. Tevens zou zij de opstelling en aanwending bevorderen van indicatoren die uit één gegevensbron zouden kunnen worden gelicht.

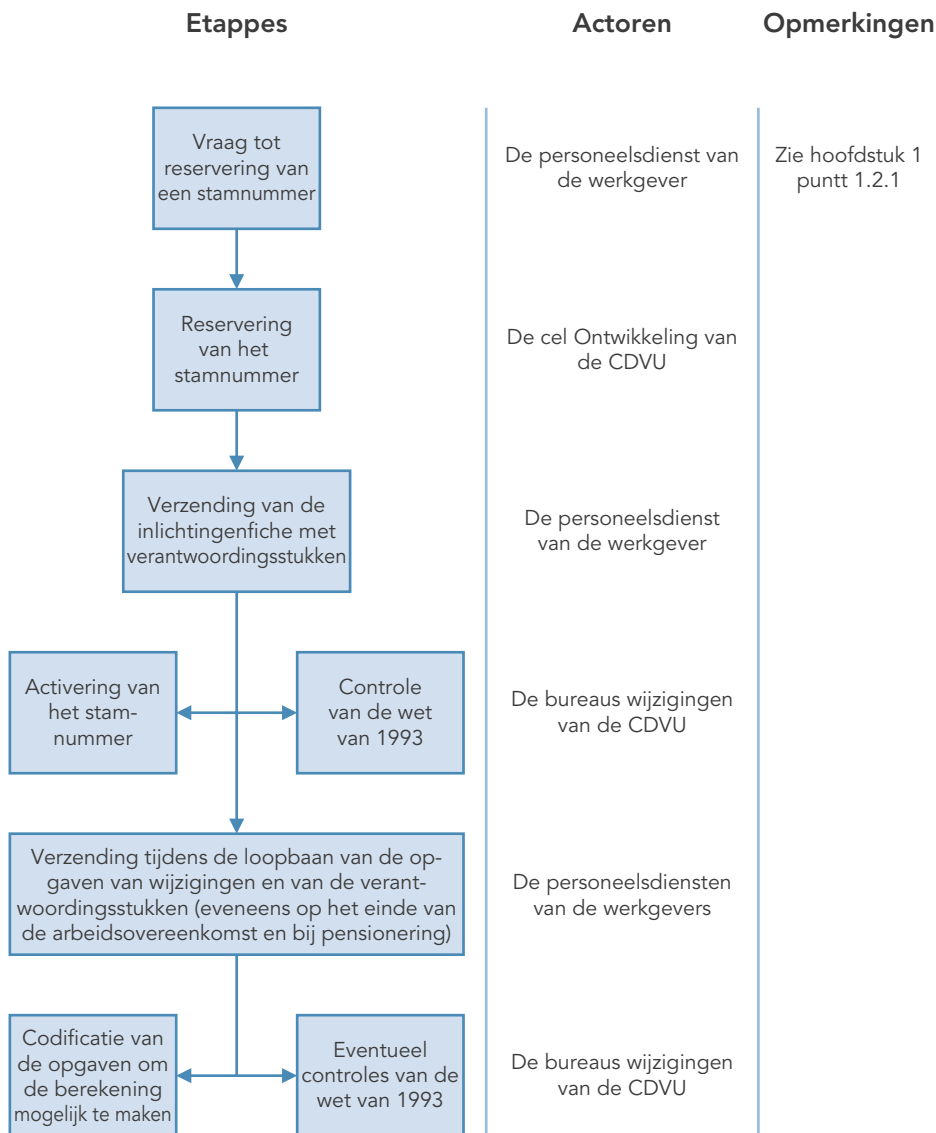
- De oprichting van auditstructuren en de invoering van een interne en beheerscontrole op het niveau van de horizontale én de verticale federale openbare diensten.

Het Rekenhof is van oordeel dat de aanbevelingen daaromtrent binnen het kader van de Copernicushervorming hun plaats hebben. Het dringt er bijgevolg op aan over te gaan tot het aanstellen van een transversale dienst voor interne auditing van alle human-resourcesdiensten. Een dergelijke dienst zou rechtstreeks moeten ressorteren onder het hoogste beheersniveau dat voor het federaal human-resourcesbeleid verantwoordelijkheid draagt.

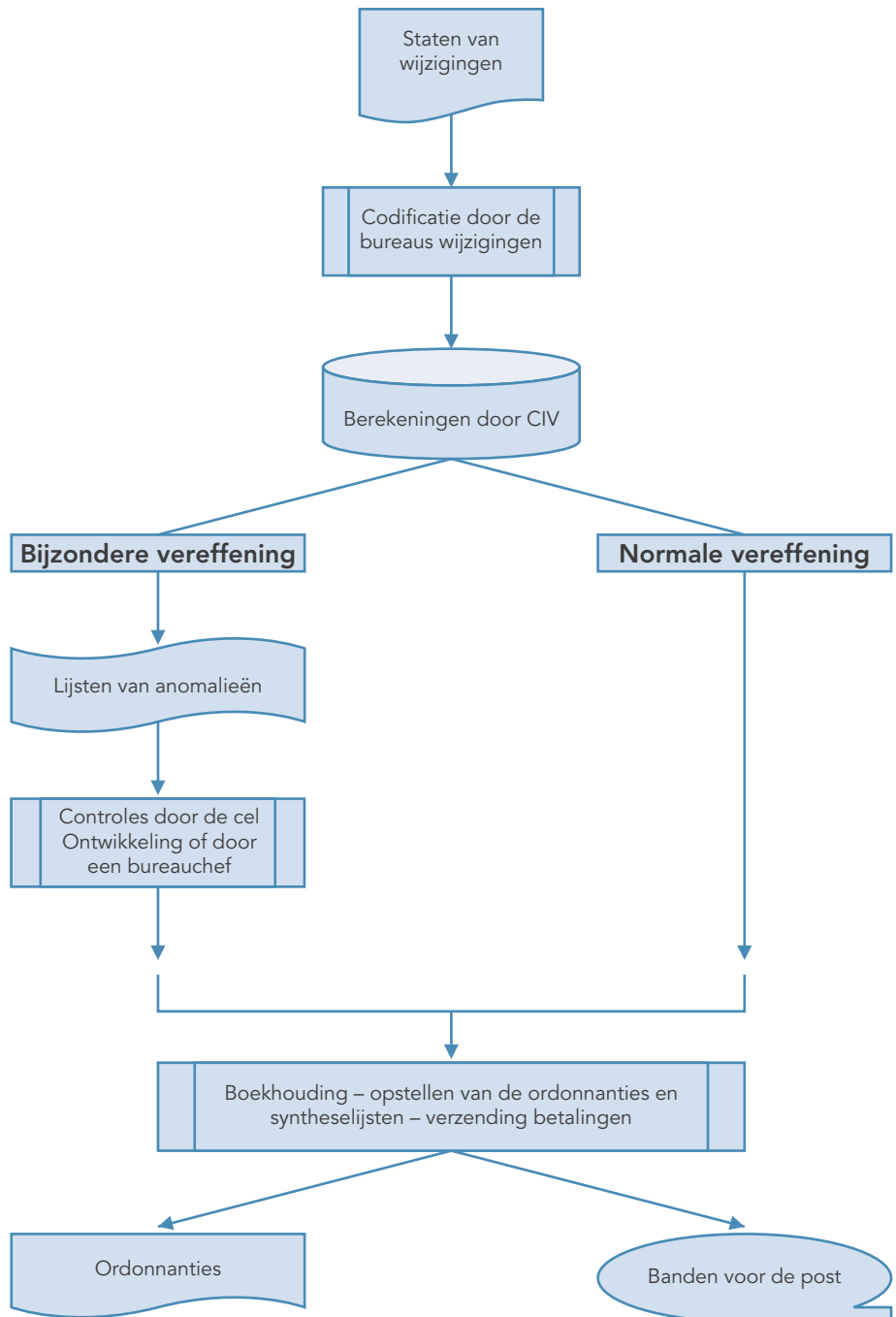
1 Organigram van de sector "Wedden" van de CDVU

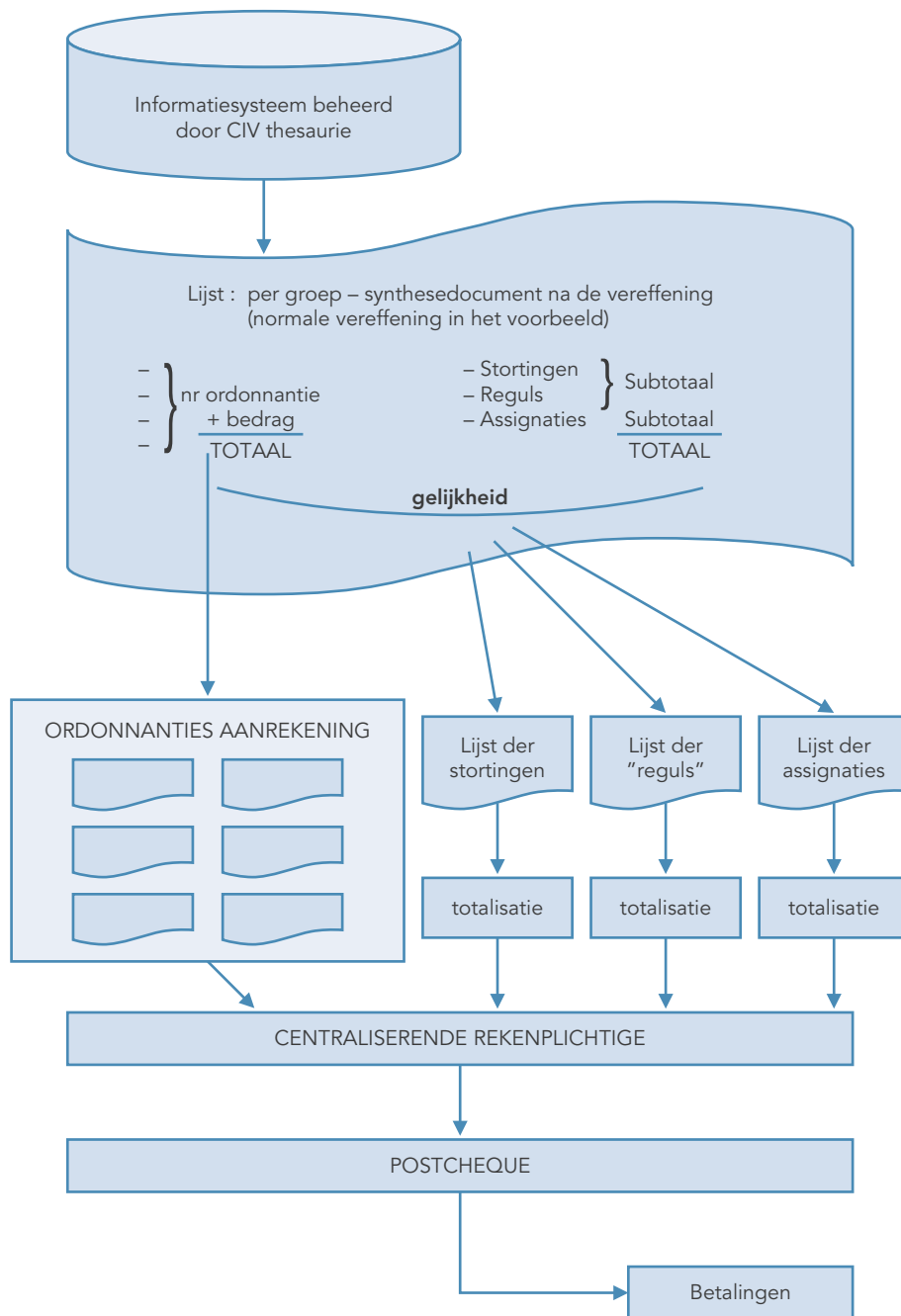
2 Etappes van de codificatie van de bezoldiging van een personeelslid

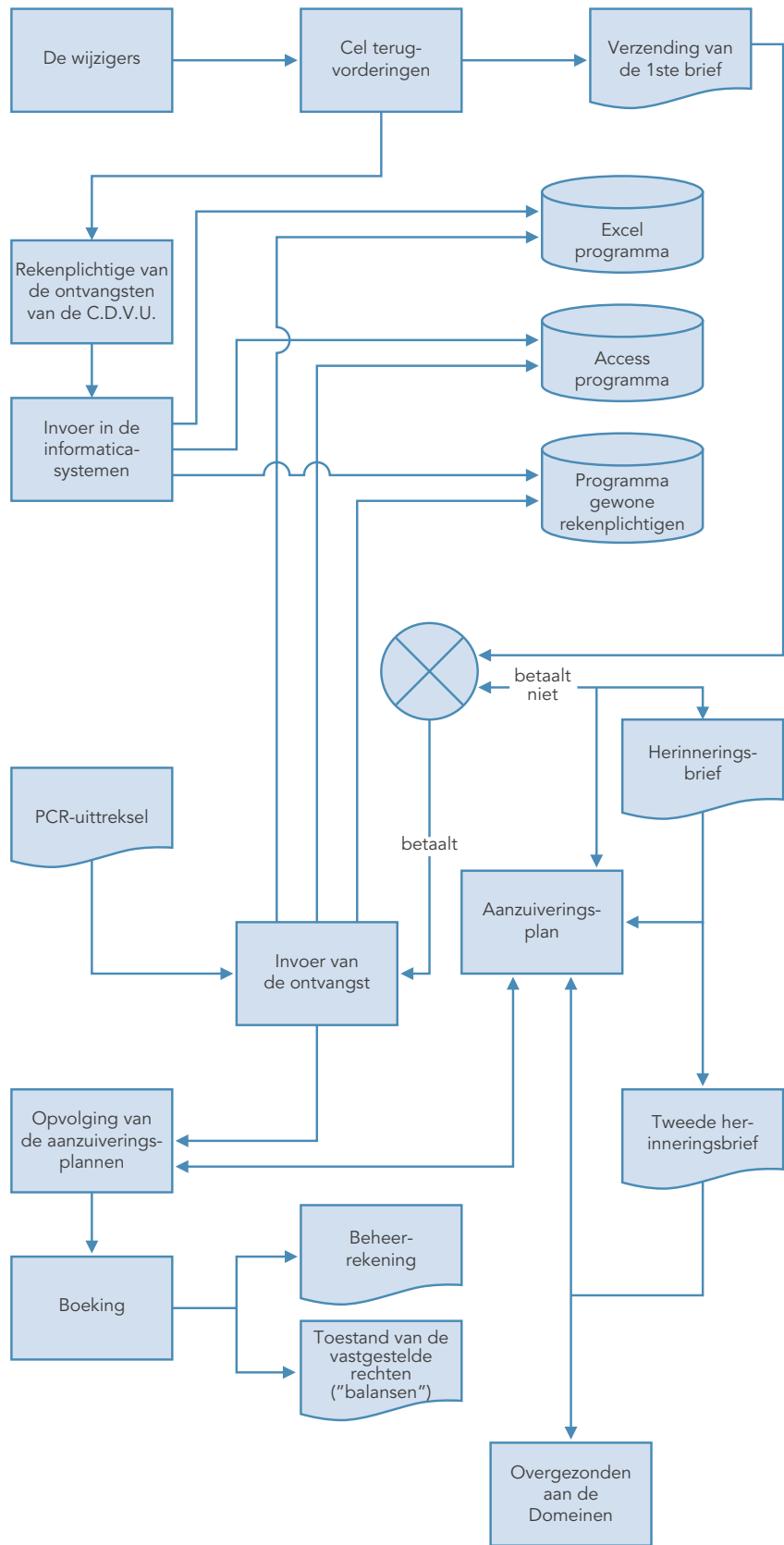
3 Schematische voorstelling van de vereffening door de boekhouding

4 Schematische voorstelling van de stukken opgemaakt door de dienst boekhouding van de CDVU op het einde van de vereffening

5 Rekenplichtige van de ontvangsten van de CDVU Gedeelte recuperaties thuis

6 Antwoord van de minister van Financiën (vertaling)

Brief van de Minister van Financiën d.d. 21-12-2000 gericht aan de Eerste Voorzitter van het Rekenhof :

CABFIN/FIS/60959

A 5-1.689.482L2

Betreft : Doorlichting door het Rekenhof van de werking van de afdeling "wedden" van de CDVU, Administratie van de Thesaurie.

Mijnheer de Eerste Voorzitter,

In antwoord op uw brief van 8 november 2000 betreffende dat onderzoek heb ik de eer u mee te delen dat ik kan instemmen met de opmerkingen die door mijn administratie zijn gemaakt tijdens de tegensprekelijke vergadering die op 8 september 2000 heeft plaatsgehad en waarmee rekening is gehouden voor het redigeren van de huidige versie van het analyseverslag.

Wat anderzijds de aanbevelingen betreft in verband met de institutionele situering van de CDVU en met de oprichting van een transversale dienst die zich inlaat met interne audit voor het hele federaal openbaar ambt, verwijs ik naar de beslissing van de Ministerraad van 10 november 2000. Daar werden op voorstel van de Minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de Openbare Besturen de nieuwe organogrammen voor de federale administratie goedgekeurd zoals die uit het Copernicusplan voortvloeien.

Die organogrammen voorzien onder meer in het behouden binnen de Administratie van de Thesaurie van de functie weddenuitbetaling door de CDVU.

Binnen dat kader is eveneens de oprichting gepland van een systeem voor interne controle voor het federale openbare ambt in zijn geheel.

Tot slot wens ik u mee te delen dat een cel interne audit werd gecreëerd binnen de Administratie van de Thesaurie met ingang op 1 oktober 2000.

Hoogachtend,

D. REYNDERS.

wettelijk depot	D/2001/1128/6
druk	St-Luc Nazareth
adres	Rekenhof Regentschapsstraat 2 B-1000 Brussel
tel	02-551 81 11
fax	02-551 86 22
website	http://www.rekenhof.be